Снежана Пейчева
Мария Николова ♦ Надя Паунова
Васка Гуджева ♦ Красимир Ангелов

Каравела

МЕТОДИЧЕСКОЕ РУКОВОДСТВО К УЧЕБНИКУ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ 7 КЛАССА

АЛЕТЕЯ

Карусель

Методическое руководство к учебнику по русскому языку для 7 класса

Снежана Пейчева, Мария Николова, Надя Паунова,
Васка Гуджева, Красимир Ангелов

© Издателство „Летера“, Пловдив – 2008 г.
© Снежана Пейчева, Мария Николова, Надя Паунова,
Васка Гуджева, Красимир Ангелов – автори, 2008 г.

Издателство „Летера“
4000 Пловдив, пк 802, ул. „Родопи“ № 62
тел.: (032) 600 930, 600 941; факс: (032) 600 940
e-mail: office@lettera.bg

1124 София, ул. „Светослав Тертер“ № 10
тел.: (02) 946 16 07, тел./факс: (02) 944 14 52
e-mail: lettera_sofia@abv.bg

ISBN 978-954-516-817-8

Съдържание

1. Предговор и указание за работа с методическото ръководство 5
2. Концепция за учебната система по руски език „Карусель“, предназначена за средната степен на българското училище 6
3. Примерни разработки на уроците 16
Тема: **Вот и седьмой класс! 16**
Тема: **Добро пожаловать в Страну знаний! 16**
Тема: **С фантазией и воображением... ..... 17**
Тема: **В лагере скучать не приходится 18**
Тема: **Как найти Игоря? 19**
Тема: **Крепко в памяти держи! 20**
Тема: **О Юрке, носороге и математике 22**
Тема: **Порядочный человек 23**
Тема: **Самый близкий друг 24**
Тема: **В человеке всё должно быть прекрасно 25**
Тема: **Мой друг Петька 26**
Тема: **В слове „мы“ – сто тысяч „я“ 27**
Тема: **Прекрасная, радушная, гостеприимная... ..... 28**
Тема: **Мы устроились неплохо... ..... 29**
Тема: **Колыбель российских рек 30**
Тема: **Дары Валдая 31**
Тема: **Время чудес 32**
Тема: **Визитная карточка Деда Мороза 33**
Тема: **На планете праздник – Новый год! 34**
Тема: **Пропустил – наверстай! 35**
Тема: **Да и нет 36**
Тема: **С переездом в новый дом! 37**
Тема: **С новосельем! 38**
Тема: **Счастье – когда тебя понимают 39**
Тема: **Здесь всегда весело и интересно 40**
Тема: **Корабль – туча 41**
Тема: **Пропустил – наверстай! 42**
Тема: **Добро пожаловать в мир искусства! 42**
Тема: **Весна всем красна 43**
Тема: **Наш общий дом 44**
Тема: **Зелёные Балканы 45**
Тема: **Что делать – что сделать? 46**
Тема: **Учил, но не выучил... ..... 46**
Тема: **Делать долго – сделать сразу... ..... 47**
Тема: **Каждый имеет право на счастливую жизнь! 49**
Тема: **Борец за права человека 49**
Тема: **Я сегодня вафли ел... ..... 50**
Тема: **Пора обедать! 51**
Тема: **Ещё раз о местоимениях 52**

Тема: **Старая сказка на новый лад** **53**
Тема: **Поиски продолжаются** **53**
Тема: **Цифра „семь“ известна всем** **54**
4. Приложение **55**
5. Текстове в аудиокасетата/CD **63**
6. Лексически минимум по руски език за 7. клас **76**
7. Примерно годишно разпределение **82**

Предговор и указание за работа с методическото ръководство към учебната система „Карусель“

Уважаеми колеги,

Шестият учебник от системата „Карусель“ за 7. клас е предназначен за учениците, изучаващи руски език като първи чужд – шеста година на обучение.

Комплектът за 7. клас „Карусель“ е разработен съгласно изискванията на МОН, посочени в учебната програма по руски език за 7. клас (първи чужд език – задължителна подготовка). Той включва учебник, тетрадка за самостоятелна работа, методическо ръководство за учителя и аудиокасета/CD.

Учебната система се базира на съвременни методически подходи. При подбора и представянето на езиковия материал е използван комуникативнодейностният подход, а основната единица на обучението е речевото действие.

Учебното съдържание способства за реализиране на основните цели в обучението по руски език, а именно:

- интегрирано развиване на навиците и уменията за слушане, говорене, четене и писане с приоритет на устната реч;
- формиране на потребност от общуване на руски език;
- създаване на интерес към изучаването му и изграждане на положителна нагласа към учебния труд;
- формиране и развиване комуникативните умения на ученика по руски език;
- натрупване на активен и пасивен речников запас.

Учебният комплект е предвиден за хорариум от 68 (шестдесет и осем) учебни часа. Предложеното годишно разпределение на часовете не е задължително. Възможно е разпределение на предложения учебен материал според възможностите и конкретните условия във всяко училище.

В методическото ръководство се дават примерни варианти за работа по всички уроци от учебника.

Предлагат се и примерни варианти на четири контролни работи, които е препоръчително да бъдат изпълнени след обобщенията по употреба на съществителни и прилагателни единствено число в речта (първи тест), именителен, родителен и предложен падеж множествено число (втори тест), винителен, дателен и творителен падеж множествено число (трети тест), вид и време на глагола, видове местоимения (четвърти тест).

Авторският колектив на учебната система „Карусель“ има амбицията да работи непрекъснато върху усъвършенстването на създадените модули и декларира своята готовност за сътрудничество с учителите по руски език от цялата страна.

Надяваме се, че колегите и родителите, чиито деца учат руски език по учебната система „Карусель“, ще споделят с нас впечатленията си от работата с нея. В тази връзка предварително благодарим за всички бележки, критики, предложения и мнения относно учебната система. Всички те ще бъдат разгледани с нужното внимание и уважение.

На всички колеги пожелаваме ползотворна работа!

Снежана Пейчева
Мария Николова
Надя Паунова
Васка Гуджева
Красимир Ангелов

КОНЦЕПЦИЯ
за учебната система по руски език „Карусель“

Кратка характеристика на учебника по руски език „Карусель“ за 7. клас

I. Учебникът и учебното съдържание

Седми клас заема специално място в обучението по руски език. Шестата година от изучаването на езика се свързва с приключването на средния етап на обучение, ако се има предвид традиционното за българското училище деление на обучението по чужди езици на три значителни по време етапа: начален, среден, завършващ (обучение в горните класове). Според действащата програма средният етап обхваща 5.–7. клас.

Както е известно, обучението по чужд език в българското училище има концентрична структура и осигурява спираловидното развитие на учениците. Повечето от заложените в учебното съдържание езикови единици и комуникативни теми не се променят от началото на обучението до края на средния курс, но постепенно се разширяват знанията за тях; трупа се нова лексика и се разширява лексическият запас на учениците; развиват се и се задълбочават знанията за значението и функционирането на различните правила. Подходите към тяхното овладяване се променят. Включват се и нови граматически единици. Уменията и навиците за употреба на езиковия материал в речта се затвърждават и разширяват за сметка на овладяването на по-сложни речеви действия, например аргументи в защита на собствено мнение, позоваване на чужди мнения, описания на събития, не само на предмети и лица и т.н. На учениците се предлагат за решаване по-сложни комуникативни задачи, които предполагат съставянето на по-дълги текстове: диалогични и монологични единства.

Засиленото присъствие на граматически правила в учебното съдържание затруднява учениците и поставя пред авторите на учебника изискването да намерят точната формула за неговото представяне в занимателен вид, така че да се избегне стресиращият ефект на абстрактната граматика.

Учебното съдържание в 7. клас се развива в три посоки: овладяват се нови знания, в частност за лексико-граматическата система на езика (множествено число на съществителни и прилагателни, вид на глагола, отрицателни и неопределени местоимения); повтарят се, допълват се и се разширяват вече изучени езикови средства (лексика и граматика), като се прилага концентричният принцип (степени за сравнение, образуване и изменения при употреба в речта на проста и сложна сравнителна степен, спрежение на глагола, глаголни времена); обобщава се предимно (но не единствено) на системно равнище изученият езиков материал. Обобщението става на базата на сравненията, противопоставянията, съпоставянията, логическите връзки между фактите и явленията.

Учебният материал се поднася атрактивно, като за тази цел се подбират подходящи методи и начини на работа, интересни упражнения, информативни и занимателни текстове, в това число и в мерена реч. Богатият страноведски материал, отнасящ се предимно към руската, но и към българската действителност, също спомага за изграждането на единен стил на учебника: информативен, съдържателен, атрактивен, занимателен, мотивиращ, активизиращ учебната дейност на учениците.

Комуникативният минимум като компонент на учебното съдържание в 7. клас също има своята специфика. Определените в програмата още в предходните класове теми за комуникация се разширяват за сметка на нови ситуации, предполагащи повторение на стари знания, затвърждаване на формираните умения и навици и включването на нова информация по темата, както и на овладяването на нови речеви действия, които се обуславят от включването на нови знания.

Учебникът е построен върху дейности, които имат развиващ характер – способстват за разширяването на комуникативната компетентност на учениците (знания, умения, навици, социална компетентност, културна компетентност и др.) чрез използване, а следователно и развиване на цялостната личност на обучаваните – едно от задължителните изисквания на съвременния учебен процес по чужд език. Учебникът е личностно ориентиран, т.е. отчита потребностите и интересите на учениците от 7. клас – тийнейджъри с нараснало чувство за отговорност пред себе си и пред останалите.

Развиващият ефект от обучението най-добре се осъществява и проследява чрез анализ не само на учебното съдържание, но и на системата от методи и упражнения.

В учебника се внедрява принципът на обучение чрез култура, който е необходима предпоставка за по-пълното разгръщане на комуникативния принцип. В 7. клас, както в учебниците за другите класове, на учениците се предлага не само богат страноведски материал, но също и интересна информация за руската култура. За пръв път се предлагат и материали, засягащи важни обществени въпроси, които предизвикват дискусии или просто обсъждане: харта за защита правата на децата, защита на природата и др.

Надяваме се, че предлагаме на колегите преподаватели модерен учебник, който отговаря на съвременните изисквания към учебника по чужд език: комуникативен, ориентиран към личността – потребностите, интересите и желанията на съвременните момчета и момичета от 7. клас; учебник, в който се предлагат съвременни методи, който е построен върху богата система от интересни дейности (упражнения); учебник с ясна структура и предвидени възможности и начини за контрол на степента на овладяване на учебното съдържание, развитие на уменията и навиците, на комуникативната компетентност на учениците.

II. Методите на обучение в учебника

В учебника са използвани съвременни методи на обучение. Натрупаният опит в създаването и приложението на различни методи и методически системи на преподавателите по чужд език е богат и разнообразен. Той показва и илюстрира пътя на идеите и представите за овладяването на чужд език през продължителен период от време – от убеждението, че заучаването и знанието на чистата граматика (граматически правила) и определено количество лексика само по себе си осигурява възможността за извършване на речева дейност (за устна или писмена комуникация) с помощта на изучаваните средства за изразяване – през различни докомуникативни методи и системи на обучение, в които доминира комуникативният метод – системи, изключително динамични, отворени за усъвършенстване. Както е известно, разликата от докомуникативните и комуникативните методи на обучение се състои в това, че докомуникативните методи на обучение не отчитат потребностите и въобще присъствието на личността в учебния и в реалния комуникативен процес и съсредоточават вниманието само върху овладяване на формата на изказването (граматико-преводни методи, аудио-визуални, аудио-лингвални методи и т.н.).

Въвеждането в практиката на комуникативните методи на обучение коренно промени учебния процес по чужди езици. Комуникативните методи предполагат изучаване на

чуждия език по време на извършване на някакво действие с езиковия материал, който се преподава. Речевото действие има своя цел, своя задача, предполага предаване на определен смисъл на конкретно лице в конкретни ситуации с конкретни речеви средства. Предаването на смисъла с речевите средства предполага извършването на конкретни операции (избор на средства, приспособяване на мисълта към речевите възможности на ученика, точно определяне на целта, комбинирани с други речеви средства и т.н.), които подлежат на усвояване.

В тази приблизителна схема комуникативният метод се прилагаше в учебната практика в близкото минало.

На съвременния етап от развитието на методиката се налага едно по-широко разбиране за комуникативното обучение. Вярна е постановката, че комуникативното обучение се организира и провежда по подобие на реалния комуникативен процес. Но пътят на овладяването на чуждия език има своя логика и не повтаря буквално логиката на комуникативния процес. В рамките на комуникативните системи на обучение се изисква по-сериозно отношение към езиковите средства и явления (формата на изказването), активизирането на такива процеси като памет, внимание, максимално осъзнаване на особеностите на чуждия език в условията на висока външна и вътрешна нагледност и т.н. В съвременната методика комуникативният метод се разполага в единна система с други активни, проблемни, силно развиващи методи на обучение, сред които се обособяват интерактивните методи на обучение.

По този начин под съвременни методи на обучение днес се разбират методи, които развиват цялостната личност на ученика чрез активизация на мисловната и комуникативната дейност на учениците, на активната работа върху формата на изказването и уменията и навиците за комуникация. Интерактивните методи предполагат овладяване на езиковия материал чрез отстраняване на проблеми по пътя на критичното мислене – анализ на това, което се знае (на стария опит), самостоятелно осъзнаване на новия проблем, работа чрез прилагане на добре обмислени стратегии за активно овладяване на предлагания материал по начин, който предполага включване на формирането на навиците в самото начало на учебния процес.

Понятието „метод“ се индивидуализира и идентифицира чрез понятието „способ“ (начин на работа, стратегия за работа). Всеки метод разполага с разработена система от начини на работа. За интерактивните методи такива са например: работа по схеми, диаграми, кластери (класификация на езиковия материал по определен признак – смислов, тематичен, асоциативен, лингвистичен и т.н.), решаване на пъзели, сравнения между различните средства за изразяване в чуждия език, решаване на кръстословици, подреждане на картини в логичен ред и т.н. Комуникативните методи също разполагат със свои стратегии: игри, решаване на комуникативни задачи, съставяне на планове на изказване или разказ по ключови думи, дискусии, обсъждания, разговор по дадени ситуации, мозъчна атака, работа върху речеви действия и решаване на комуникативни задачи на различни равнища.

В учебника за 7. клас преобладават най-съвременните методи за чуждоезиково обучение – интерактивният и комуникативният. Интерактивният метод е в услуга на комуникативния. Той спомага комуникативните умения и навици да се формират върху трайни знания за системата на чуждия език, върху правилно формирани с активното участие на личността езикови умения и навици.

III. Системата от упражнения в учебника

В учебника функционира богата система от упражнения от различни типове: езикови, речеви, условно-комуникативни, комуникативни, интерактивни.

Езиковите (формално-граматическите) упражнения се използват в единични случаи. В определени случаи пред учениците се поставят преки граматически знания, например: *определите падеж существительных*, *подчеркните окончание соответствующего падежа*, *задайте вопросы к данным словам в определенных падежах* и т.н. Но тези граматически знания обикновено затвърждават и обобщават резултатите от самостоятелни наблюдения на текст (диалог или откъс от произведение на даден автор), за да се открие по самостоятелен път неизучена граматическа закономерност, значението на нова дума, за да се обобщи и конкретизира работата по схеми и графики, създаването и използването на кластери и т.н. – самостоятелна работа с проблемен характер и развиващ ефект, която задължително предшества граматическите задания. За пример ще посочим постоянно действащите в учебника рубрики: *„Наблюдайте – отвечайте“, „Все мы исследователи“*, в които се организира самостоятелната работа на учениците. Граматическите задания обикновено се отнасят към парадигмите (склонение на прилагателни, съществителни и други), към изведените по самостоятелен път правила, спреженията на глаголите и т.н.

Значително място в учебника за 7. клас, особено в началото на уроците за овладяване на нови знания (лексика и граматика) и начално формиране на умения и навици, както и към уроците по четене, имат **речевите** упражнения: отговор на поставени въпроси по включен в урока текст, преразказ на готово съдържание (епизоди от текст), отговор на въпроси, поставяне на въпроси по дадени теми към диалогични и монологични текстове и др. Речевите упражнения спомагат за усвояването на разнообразния и голям по обем граматически и лексичен материал. Внимателният анализ на системата от упражнения показва обаче, че в количествено отношение най-много са комуникативните и интерактивните упражнения, както и трябва да бъде в един съвременен учебник.

Комуникативните упражнения се появяват в края на уроците за нови знания и се умножават в рамките на целия цикъл от уроци, в които се формират умения и навици за употреба на новоизучените граматико-лексически единици в потока на речевата комуникация, съпровождайки всички етапи на овладяването, включително повторението и обобщаването на изучаваните лексико-граматически средства и речевия опит. През тези етапи на учебния процес (етапи на постепенното формиране на уменията и навиците) основна единица на овладяване са речевите действия, посочени в програмата (съгласете се с мнението на съученика си по даден въпрос, изразете отрицателна позиция, аргументирайте своите разсъждения, дайте съвет на…, направете възможно най-добрата реклама на… (хранителни продукти, книги, предмети на бита и др.).

Речевите действия включват решаването на сравнително прости комуникативни задачи на равнището на отделното изказване. В продължение на цикъла от уроци, посветени на овладяването на едни и същи явления, се включват и сложни комуникативни задачи на равнището на речевата дейност с повече от 2–3 постепенно сменящи се речеви действия, които спомагат за развитието на уменията за водене на диалогична и монологична реч в рамките на програмния материал и посочените теми.

Диалогичната и монологичната реч започват да се развиват паралелно с формирането на навиците. В рамките на кратки диалози учениците се учат да задават въпроси и да отговарят на тях. Този етап от развитието на диалогичната реч не трябва да се пропуска, защото, както твърдят специалистите по теория на речта, да зададеш въпрос понякога е по-трудно, отколкото да отговориш на него.

В процеса на работата върху диалогичната реч се формират някои специфични умения и навици, например: бързина на реакциите при поставяне и отговаряне на въпросите, умения да се използва част от репликата, отговор на събеседника, или от неговия въпрос. За да се формулира въпросът или отговорът на ученика така, както това става в естествената реч, се усвоява структурата на различни видове диалози, като се използват изучените речеви действия и тяхната постепенна смяна при разгръщане на диалога, например:

- начална реплика – търсене на информация с постепенна смяна – уточняване на информацията (какво точно ви интересува), разширяване на информацията, изразяване на желание за запознаване с източника на информация, изказване на удовлетворение и благодарност за получената информация и т.н.
- начална реплика – препоръка към събеседника за извършване на някакво действие, аргументи в подкрепа на препоръката, убеждение чрез подсилване на аргументите (например позоваване на чужд опит) и т.н.

Стремежът за разнообразяване на структурата на диалога в учебника е изразен като тенденция, а не като система. За формирането на умението да се избира едно или друго речево действие в зависимост от смяната на комуникативните задачи се използват както готови диалогични текстове, включени в учебника (работа по образец), така и съставяне на нови диалози по аналогия с дадените образци (маркира се чрез схеми, отразяващи последователността на репликите или последователността на задачите на речевите действия, съдържанието и структурата на новия диалог, който се съставя по аналогия с дадения). Работата по аналогия е по-творческа, отколкото работата по образец.

Монологичната реч също е застъпена в подходяща степен в учебника. Почти във всеки урок от учениците се изисква да правят собствени изказвания с опора или без опора: от изказвания по зададен (съставен) план, ключови думи, по картини с маркиран сюжет, схеми, диаграми, упражнения, предполагащи голяма степен на самостоятелно решение на комуникативни задачи. За тази цел се използва рубриката *„Форум“*, предлагат се дискусионни уроци (*„Зелёные Балканы“*, *„Каждый имеет право на счастливую жизнь“*), които се провеждат под формата на малки проекти. Те могат да се изпълнят в кратки срокове, включително и на самия урок или с незначителна предварителна подготовка.

Съдържанието на диалогичните и монологичните изказвания, предложени за овладяване, се определя от темите, характеризиращи съдържанието на дадения модул в учебника (например „Екология“), както и на лексико-граматическите средства, на уменията и навиците, на речевите действия, които се усвояват в този модул.

Интерактивните упражнения са подробно разработени и намират широко приложение както в уроците за нови знания при въвеждането на новия материал, така и в обобщителните и повторителните уроци, където те са изключително полезни и удобни за работа.

Широко приложение интерактивните упражнения намират в уроците по четене, защото те се оказват много удобен апарат за постигане на пълно разбиране на разработвания текст.

Упражненията са подходящо илюстрирани, което ги прави не само полезни, но и привлекателни за изпълнение.

IV. Методическа интерпретация на лексико-граматическия материал в учебника

При подбора на лексиката и съставяне на лексическия минимум на учебника са взети под внимание основните изисквания за съставяне на лексически минимум, които са срав-

нително добре разработени в методическата литература. Комуникативният и функционалният подход заемат определящо място при подбора на лексиката. Включени са най-употребяваните думи, отнасящи се до тематичните кръгове, които се разработват в учебника. Повечето от посочените в програмата теми се повтарят през целия среден курс на обучение, а лексиката се надгражда над вече изучената за сметка на разработката на нови ситуации или на нови, типични за темата речеви актове и комуникативни задачи. Така например темата *„Новоселье“* се разширява в две посоки: дава се повече информация за самата традиция на заселването в нова къща или апартамент в руското общество и се избира ситуация на установяване на добросъседски контакти с новите съседи (връчване на подаръци). Разработката на избраната ситуация дава възможност за включване на нова лексика по вече изучаваната тема. Когато темата не е ситуативно определена, се вземат под внимание думите (съчетанията), които са необходими за нейното представяне в учебния процес на този етап чрез комуникативни задачи. Така типични за разработката на екологичната тема са задачи, свързани с провеждането на беседи, дискусии, например съобщение на нова информация по проблема, постановка на проблема в личен или обществен план, изразяване на собствено мнение по темата, участие в несложни дискусии (обсъждания), позоваване на чужди мнения и т.н.

Думите се обработват от методическа гледна точка и се формират умения и навици за тяхното използване в речта в типични за тях употреби в най-разпространени в битовото общуване ситуации. За глагола *звонить* например, който, както всички глаголи, се изучава най-напред на лексическа основа, типични са следните употреби: *звонить домой*; *звонить/позвонить к о м у?*; *Откуда ты мне звонишь?*; *Я перезвоню (плохо слышно).*

Отделя се място и за думи, подбрани с оглед на езиковите факти и явления, които паралелно се изучават в 7. клас. В лексическия минимум се включват думи от всички части на речта, за да има определен баланс между тях: глаголи, наречия, съществителни, прилагателни. На лексическа основа се изучават глаголите, чиито спрежения се овладяват в 7. клас, представени са достатъчно на брой съществителни, които се скланят по III склонение, прилагателни с различни видове основи (меки, твърди, на *г*, *к*, *х*, *ж*, *ч*, *ш*, *щ*), различни по значение наречия (за място, движение, качество, начин на извършване на действието) и т.н. Граматическите явления трябва да се разработват върху познати по значение думи, които им се осигуряват от лексическия минимум.

Тематичните кръгове, разработвани в 7. клас, предполагат включването на повече прилагателни, отколкото на другите части на речта, и това се забелязва при разработката на конкретните уроци. Сред прилагателните имена има голям брой лексически единици, чието значение съвпада напълно или частично със съответните български думи. Ето защо в този учебник задължително се прави разлика между диференциалната (различна в двата езика) и съвпадащата лексика. Диференциалната лексика се семантизира по някои от известните начини за семантизация, като думата се изнася встрани и по нея се работи по-продължително време. Съвпадащата лексика не се нуждае от семантизация и тя се включва непосредствено в речта на учениците, където думите се обработват в зависимост от техните особености.

Граматическият материал е строго фиксиран в програмата за 7. клас, затова няма да коментираме принципите на подбора и разпределението по класове. При подбора и интерпретацията на граматическия материал авторите са се придържали стриктно към програмата. Както вече беше отбелязано, граматическият материал е различен по характер: част от темите са съвсем непознати и за пръв път се въвеждат в 7. клас, други теми са изучавани в предходните класове, а в 7. клас концентрично се разширяват, обогатяват

и затвърждават. Това съответно предполага различна методическа интерпретация: повторение, обобщение, затвърждаване и включване на нови аспекти на темата; изучаване на парадигмите на склонение на съществителните в множествено число на базата на повторението на вече изучените парадигми на склонение в единствено число, задълбочаване на темата за свършен и несвършен вид и изобщо на глагола върху нов корпус изучени думи и склонение на съществителните и прилагателните в единствено число се повтарят паралелно, а в множествено число им се отделя повече време и самостоятелност.

Граматическият и лексическият материал се въвеждат по различни начини: чрез текст за четене, чрез примери, в ситуации и в съответен контекст. Много често новите явления, подлежащи на овладяване, се откриват в процеса на самостоятелната работа на учениците чрез наблюдение и съответно заключение. Самостоятелното наблюдение е един от предпочитаните начини за запознаване с новите явления, защото активно развива лингвистичните способности на учениците. От своя страна, въвеждането чрез текстове, в това число и римувани текстове, създава добра емоционална атмосфера, повишава мотивацията, активизира работата на учениците. Ето защо двата начина на работа в началото на урока обикновено се съчетават.

В хода на урока, или на цикъл уроци, се разгръща работата по формиране на умения и навици за включване на новия лексико-граматически материал в речта, като се спазва последователността в овладяването на чуждоезиковата реч (комуникативна компетентност).

V. Комплексният характер на учебника и мястото на четенето в 7. клас

Както е известно, обучението в 7. клас, както и в другите класове, има комплексен характер, което значи, че едновременно се развиват четирите основни вида комуникативна дейност: говорене, аудиране, четене, писане. И в този клас водещи са двата основни вида дейности – овладяването на устната реч и четенето. Основните принципи и предпоставки за развитието на устната реч са разгледани накратко в предходните параграфи. Тук ще маркираме някои особености на овладяването на другите видове дейности, и преди всичко на четенето.

Четенето като вид речева дейност заема голямо място в учебника за 7. клас. То се овладява чрез четене и методическа интерпретация на текстовете, включени в учебника. Даже бегло запознаване с учебника показва, че в него са включени многобройни, различни по трудност, по обем, по функции текстове както прозаични, така и поетични.

В зависимост от функциите следва да се обособят различни видове текстове: предназначени за въвеждане на нов лексико-граматически материал, текстове със страноведско съдържание и накрая текстове, предназначени именно за развитие на умения и навици за четене. Всички текстове се четат, следователно спомагат за развитието на четенето като вид дейност. Учебникът е богат на текстове, които са предпоставка за активно развитие на четенето. Но само целенасочените към този вид дейност текстове имат за цел да формират специфични знания, умения и навици за преодоляване на трудностите при среща с чуждоезиковия текст. Основното умение, което се формира в процеса на работата върху текста, е умението за четене с паралелно разбиране на написаното. Разбирането е основната цел на работата върху текста (синтетично четене). В тази посока съзнателно се формират спомагателни умения и навици: усъвършенства се техниката на четене, развива се догадката за значението на някои непознати думи, необходимостта читателят да се обърне към речника само когато е изчерпал собствените си ресурси; формира се усет към трудностите и техния анализ (граматически, лексичен или синтактичен, страноведски или друг коментар) с цел преодоляване на трудностите.

Към текстовете за четене е разработен богат методически апарат. Предлага се добре обмислена система на обучение по четене, насочена към формирането на специфичните умения. Това са преди всичко упражнения, насочени към проверка на степента на разбиране. Системата от упражнения съдържа различни типове упражнения. Преобладават интерактивните и комуникативните упражнения.

Проверката на степента на формираност както на основното умение (разбиране), така и на спомагателните умения става по различен начин, главно чрез упражнения, използвани в учебника или построени по техен образец, както и с други упражнения, стига те да са насочени към постигането на конкретна цел.

Проверява се техниката на четене (текстът, в това число и нови думи и изрази, трябва да се чете без грешка на равнището на значението на думите и на тяхното фонетично звучене). Допускат се само типичните за българина отклонения от интонационния рисунък и овладяване в пълен обем на някои произносителни навици (твърдост/мекост, *ж*, *щ* и други).

Проверява се върху съответни кратки текстове или извадки умението за самостоятелно преодоляване на някои трудности на руския текст: анализ (на глас или наум) в случай на необходимост, догадка, работа с речник. Проверява се степента на владеене на езиковите средства на равнището на значението на думите и тяхната употреба, на равнището на морфологията и синтаксиса.

Комплексното умение разбиране може да се проверява чрез много показатели, но учителят избира най-важните и най-достъпни от тях за проверка, например: умение да се схване последователността на събитията (сюжета); да се чете избирателно и целенасочено, за да се реши някоя комуникативна задача, например четене на абзаци от текста, които съдържат описание на природна картина, на външен вид на герой, на някоя черта от характера на героя; четене с цел реклама на някоя книга (разказ), нейното представяне пред съучениците, желание да се убеди даден човек да прочете книгата (разказа).

Изразяване на отношение и собствено мнение към прочетеното. Изразително четене.

Писмената реч на учениците се развива в рамките на програмните изисквания чрез тетрадката за самостоятелна работа.

Овладяването на аудирането като вид дейност също е обезпечено чрез съответни текстове и задачи. То се развива паралелно с говоренето, с диалогичната и монологичната реч.

VI. Структура на учебника

Учебник

В учебника са представени различни типове уроци.

Комплексни уроци

Комплексните уроци според основната насоченост за формиране и усъвършенстване на навици и развиване на умения се разделят на уроци за:

- овладяване на нови езикови и речеви средства и правила за тяхното функциониране в речта;
- развитие на говоренето (диалогична и монологична форма);
- четене и разбиране;
- повторение на изучения граматически материал;
- обобщение;
- усвояване на страноведски материал.

Комплексните уроци са сюжетни. Формата на урока го прави интересен. Вътрешната му логика се определя от логиката на процеса на овладяване на учебния материал.

Всяко ново явление минава през следните етапи на методическа интерпретация:

- въвеждане и семантизация:

а) учениците се поставят в ситуация на проблем и решаване на речеви задачи;

б) учениците наблюдават употребата на новото явление в речта, извличат правилото, като го онагледяват по подходящ начин;

в) при семантизацията на граматическото явление (правилото) или на новата лексическа единица се избира един от следните начини: наблюдение и досещане, тълкуване с опора на картина или смесен вариант.

Други значения и употреби на думата или правилото в речта се разкриват в хода на урока.

- **автоматизация (изграждане на навици):** работа върху основната единица на обучение – словесното действие, автоматизация на граматическите операции или на операциите с новите думи, предотвратяване на възможните грешки, включването на езиковите явления в кратки диалогични изказвания и т.н. до пълното формиране на навиците.
- **творческа дейност (изграждане на умения):** овладяване в рамките на урока (или в някой от следващите уроци) на уменията за творческа, спонтанна дейност и работа за формиране на уменията е най-важният етап на овладяването, защото е свързан с постигането на целта на урока или модула.

На усвояването на новите граматически и лексически средства и явления се отделят няколко урока, обединени в модули, включително уроци за овладяване на особени случаи на образуване и изключения. Това позволява в рамките на един модул от учебника новите явления да се повторят няколкократно в нови и различни ситуации.

Уроци за четене

Разработват се в следните структурни звена:

- **предтекстова работа** (подготовка за четене): има за цел да стимулира и пробуди интереса, да облекчи разбирането, да формира умения за прогнозиране на съдържанието според заглавието;
- **четене на текста и паралелно изпълнение на задачи по текста:**
  - не трябва да се забравя, че текстът винаги се чете с определена цел, затова преди четенето се поставя комуникативна задача;
  - повторното четене на текста или на отделни абзаци винаги е съпроводено с допълнителна задача. Системата от упражнения на този етап е подробно разработена в учебника.
- **следтекстови упражнения:**
  - система от упражнения за проверка на разбирането;
  - деление на текста на части, съставяне на план;
  - задачи, насочени към развитие на умението за интерпретация на текста, за изказване на лично мнение по проблемите, за оценяване на информацията, за споделяне на информацията с други хора и т.н.

Работи се върху думите за пасивна и активна употреба.

Обобщителни уроци

Включват обобщения на различни равнища и по различен начин както на лексическия материал, така и на граматическите явления. Прилагат се различни типове упражнения, подходящи за обобщение: интерактивни, речеви, речекомуникативни и комуникативни.

В края на учебника е включен в системен вид, т.е. обобщен на системно равнище, справочен материал за изучените граматически явления.

Учебникът е разделен на няколко модула, които включват в единство всички типове уроци, обединени обикновено около съдържанието на уроците за нови лексико-граматически знания.

VII. Проверка и оценка на знанията, уменията и навиците

На проверка и оценка подлежат знанията на учениците по езикови аспекти и уменията им по основните видове речева дейност.

Проверката е текуща и периодична.

Системното отчитане на напредъка на учениците се осъществява чрез текуща проверка на всички равнища:

– на равнището на изречението;

– на работа по модели на словесното действие в рамките на диалозите и монолозите.

Главният метод за текуща проверка е наблюдението на учениците в процеса на обучението. Проверката се извършва чрез тестови задачи, разкази по картини и теми, въз основа на данни от тетрадката за самостоятелна работа, от участие в изпълнение на проекти и др.

Периодичната проверка се осъществява с помощта на тестове, които могат да бъдат структурни – за проверка на езиковите знания, и функционални – за проверка на комуникативните умения в областта на основните видове речева дейност.

Учебният комплект **„Карусель для 7 класса“** се състои от:

Учебник

Тетрадка за самостоятелна работа

Методическо ръководство

Аудиокасета/CD

Тетрадката за самостоятелна работа е предназначена за упражняване и затвърждаване на преподадения лексически и граматически материал. Широко са приложени интерактивните методи – различни видове кластери, сравнителна диаграма, синквейн.

Методическото ръководство съдържа:

- концепция
- лексически минимум
- примерни варианти за работа по всички уроци от учебника
- примерни варианти на контролни работи
- текстове за аудиране
- примерно годишно разпределение

Аудиокасетата включва запис на текстове, стихотворения и песни.

Примерни разработки на уроците

Тема: Вот и седьмой класс!

I. Цели:
Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране: ИК-1, ИК-2, ИК-3.

- **Лексическа компетентност:**

Преговор на лексиката по темата *„Личен живот – нравствено-етична характеристика“.*

Речева компетентност:
Съобщение за лице, действия и състояния.
Комуникативна компетентност:
Изграждане на умение за самостоятелно изразяване на собствено мнение.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с обръщението към учениците – пожеланието.
2. Чрез беседа се уточнява какво говори човечето „Я“. По време на беседата се изисква от учениците да изказват собствено разбиране на понятието *„Я повзрослел“.*
3. Работи се по Форума. Възможно е да се работи в следния ред:
   а) учениците прочитат наум мненията на децата във Форума на тема *„Какие мы – подростки?“*;
   б) прочитат отговорите на въпроса *„Как оценивают себя участники Форума?“*;
   в) правят характеристика на участниците във Форума;
   г) разказват за себе си;
   д) дават своите съвети към участниците във Форума.
4. След беседата се изпълняват упражненията в ТСР.

Тема: Добро пожаловать в Страну знаний!

I. Цели:
Актуализиране на знанията за падежите на функционално и системно равнище.
Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране: ИК-1, ИК-2, ИК-3.

- **Лексическа компетентност:**

Преговор на лексиката по темата *„Времена года, суток; дни недели“.*

- **Граматическа компетентност:**

Преговор на изучените граматически конструкции за изразяване на време.
Речева компетентност:
Предложение за съвместно действие.

Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навиците за изразяване на временни отношения.
Интеркултурна компетентност:
Запознаване с моменти от ученическия живот на децата в Русия (празникът *„День знаний“*).

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с беседа по темата *„Осень“*. По време на беседата да се припомнят названията на есенните месеци, промените в природата, кои птици отлитат през есента и накъде (семантизира се думата *„стая“*).
2. Прочита се или се прослушва стихотворението от упр. 1, отговаря се на въпросите преди и след него.
3. След последната задача на учебната година е подходящо да се преговори кога започва учебната година в България и Русия. Това е плавен преход към следващото упражнение.
4. Упражнение 2 се разглежда като текст:
   – задава се въпросът преди текста;
   – учениците сами четат текста, отговарят на въпроса;
   – отговаря се на въпросите след текста.
5. По-специално внимание да се отдели на упражненията от стр. 9. Със схемата от *„Вспомните!“* се преговарят начините за отговор на въпроса *„Когда“*. Схемата може да се попълва в ТСР самостоятелно от учениците (кластера в ТСР – упр. 1). Работи се по упражненията в учебника и ТСР.
6. Отговори на упражненията:
   ТСР, упр. 4/стр. 6 (а) в субботу; б) вчера, позавчера, завтра, послезавтра; в) да се насочи вниманието на учениците към календара от упр. 5 (там е отбелязана рождената дата на Денис с кръгче).

Тема: С фантазией и воображением…

I. Цели:
Усъвършенстване на навиците за четене и осмисляне на текст чрез прилагане на различни учебни стратегии.
Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навика за отговор на въпроси с цел изясняване на разбирането.
Усъвършенстване на навика за изразяване на кратко монологично изказване при описание на характера и оценка на поведението.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът може да започне с беседа, по време на която да се преговори лексиката по темата *„Осень“* в частта, свързана с началото на учебната година.
2. По време на беседата да се семантизират фразеологизмите *„ломать голову“*, *„литься рекой“*, *„хоть отбавляй“*.

3. Текстът от упр. 1 може да се раздели на две части, по всяка от които да се работи по методиката за работа с текст. Изпълняват се и съответните примери от упр. 2–4.
4. За усвояване на лексиката, свързана със звуците, които издават съответните животни, целесъобразно е упр. 5 да се изпълни устно и писмено.
5. Преди прочита на текста от упр. 7 учениците може да изкажат свое мнение за съчинението на Толя (упр. 6 и 8) и да изкажат предположения за края на разказа.
6. В края на часа учениците може да предложат свои теми за съчинение в началото на учебната година и за домашна работа да напишат съчинение с фантазия и въображение по избрана от тях тема.

Тема: В лагере скучать не приходится

I. Цели:

Актуализиране на знанията за падежите на функционално и системно равнище.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране: ИК-1, ИК-2.

- **Лексическа компетентност:**

Актуализиране на лексиката по темите *„Каникулы“* и *„Образование“*.

- **Граматическа компетентност:**

Преговор на изучените граматически конструкции за изразяване на място, посока на действието, възраст.

Речева компетентност:

Употреба на речевите модели: *Где ты был?*, *Куда ты ездил?*, *Когда вернулся?*, *Кому сколько лет?* в различни ситуации.

Комуникативна компетентност:

Развиване на умението за извличане на информация от текст.

Усъвършенстване на навика за съставяне на разказ по план.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с образователната система в Русия.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът започва с беседа за възможностите за почивка през лятото. Учениците може да разкажат къде и с кого предпочитат да почиват и как разбират израза *„в лагере скучать не приходится“*.
2. Прочита се писмото на Витя, отговаря се на въпросите преди и след текста (по методиката за работа с текст).
3. Плавно се преминава към беседа за възрастта на учениците в класа. Преговарят се отговорът на въпроса *Кому сколько лет?*, думите *моложе*, *старше*, *исполнилось*, *исполнится* и отговорът на въпроса *Когда?*. Припомня се и съгласуването на числителните имена със съществителните *год*, *года*, *лет*.

4. Изпълняват се упражненията от учебника и ТСР за преговор на конструкциите, свързани с изразяване на възраст в руския език.
5. След като класът се раздели на групи (упр. 3/в), може да се дадат 2–3 минути за обмисляне на отговорите или представяне на минипроектите в писмен вид. Задачата се изпълнява според възможностите на класа. Същото упражнение по преценка на учителя може да се даде и за домашна работа.

Втори час

1. Урокът започва с беседа, по време на която се преговарят конструкциите за време и възраст. По време на беседата да се обсъди въпросът за отговорностите на учениците и особено за отговорностите на седмокласниците.
2. За преход към текстовия материал в упр. 4 може да послужи въпросът – ако трябва да разкажат на свои приятели от чужбина за българското училище, какво ще разкажат нашите ученици.
3. Семантизират се думите от *Школьный словарик*.
4. По познатата методика се прослушва и прочита диалогът между Таня и Дима. При самостоятелния прочит от учениците да се постави задачата така, че да бъде извлечена необходимата информация за образователната система в Русия. Изпълняват се и другите упражнения от учебника и ТСР.
5. В края на часа, изпълнявайки упр. 6, на учениците може да се предложи да сравнят двете образователни системи и да попълнят таблица по въпроси, предложени от учителя и съобразени с времето и възможностите на класа или да изпълнят упр. 1, стр. 10, от ТСР.
6. При наличие на време може да се изпълни следната занимателна задача:
   Как да се отгатне рождената дата?
   Работи се наум. Учениците утрояват числото, явяващо се тяхна рождена дата. Полученото произведение се дели на 9, частното се умножава по 3, а остатъкът се дели на 3. Учениците обявяват произведението и частното. Техният сбор е рождената дата. Отговор дава учителят или ученик от класа. (Например: рождена дата – 23. Извършват се следните действия: 23 x 3 = 69; 69 : 9 = 9 x 7 (частно) + 6 (остатък); 7 x 3 = 21 (произведение); 6 : 3 = 2 (частно); 21 + 2 = 23.)

Тема: Как найти Игоря?

I. Цели:

Актуализиране на знанията за падежите на функционално и системно равнище.

Развиване на устната диалогична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране: ИК-1, ИК-2.

- **Лексическа компетентност:**

Актуализиране на лексиката по темата *„Телефон“*.

Затвърждаване на формулите от РРЕ при разговор по телефона.

- **Граматическа компетентност:**

Преговор на основните падежни значения.

Речева компетентност:

Използване на формулите от руския речеви етикет при разговор по телефон.

Трениране на езиковия материал в различни ситуации.

Комуникативна компетентност:
Развиване на умения за водене на разговор в диалогична форма; бързина на реакцията; усет за следващата реплика.
Развиване на умения за преобразуване на диалогичната в монологична реч.
Развиване на умения за кратко монологично изказване по опорни думи.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът може да започне с беседа по израза *„В лагере скучать не приходится“*. Оттам да се премине плавно към приятелите от лагера и какво не забравят децата след почивка с връстниците си.
2. Прочита се стихотворението от упр. 1 и се изпълняват задачите преди и след него.
3. След изпълнението на последната задача към стихотворението се предлага на учениците да си спомнят за Виктор и за неговото писмо. Изпълнява се упр. 2.
4. Разговорът по телефона се прочита наум, след което се изпълняват задачите по текста. Да се обърне внимание на въпросите, свързани с падежите и техните значения. Ако има време, може да се преговорят и другите въпроси, окончания и значения на съответните падежи.
5. Следва се логиката на урока в учебника и ТСР.
6. По-специално внимание да се обърне на упр. 7 и 8. След устния разказ може да се предложи на учениците да напишат как децата са намерили Игор. При наличие на време може да се направи упражнението с нарастване и с други глаголи.
7. В края на часа може да се изпълни упражнението *„Сыгра́йте сце́нки: „Ди́ма и Ви́тя“, „Ди́ма, Анто́н и Ни́на“, „Ви́тя и И́горь“.*

Тема: Крепко в памяти держи!

I. Цели:
Актуализиране на знанията за падежите на функционално и системно равнище.
Развиване на устната диалогична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Граматическа компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за комбиниране на познатите езикови явления.
Речева компетентност:
Усъвършенстване на навиците за рефлексия върху падежните значения.
Употреба на изучените речеви модели в нови ситуации.
Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навиците за комбиниране на познатите езикови явления във вариантни ситуации.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **три учебни часа.**

Първи час

1. Предлагаме това да са упражненията от първите две страници на урока, в които се преговарят склонението на съществителните имена и безпредложната употреба на падежите в речта.

2. За да се мотивират учениците, че трябва да учат граматиката, удачно е часът да започне с прочит на стихотворението в упр. 1
3. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
4. Преди изпълнението на упр. 6 да се запълни кластерът от ТСР – упр. 3, стр. 14.
5. След упр. 7 да се напишат на дъската пътеките на падежите. Да се обърне внимание на словосъчетанията и коя е водещата дума в тях. Може да се припомнят и другите случаи на глаголно управление, отличаващо се от българското.
6. Упражнение 10 изглежда така:
   Кот задумчиво смотрел на ворону и мечтал. Эх, если бы он был вороной! Он летал бы над двором, дразнил бы огромную собаку, спал бы в гнезде, а над гнездом висела бы сушеная рыба. Не жизнь – а малина!
   А ворона завистливо глядела на кота. Эх, если бы она была котом! Бегала бы она за мячом, ела бы рыбку, пила бы молоко из блюда. Живи – не хочу!

Втори час

1. Предлагаме това да са упражненията, свързани с предлозите за място.
2. Следва се логиката на урока в учебника и ТСР.
3. Текстът в упр. 11 е в следната поседователност:
   Туристы долго шли по узкой тропинке. И вот перед ними раскинулось озеро. Вода в озере была чистой и прозрачной.
   Туристы решили разбить у озера лагерь. К вечеру они на берегу развели костёр и долго вокруг костра сидели и разговаривали.
   Вдруг около палатки за кустом послышался шум. Туристы внимательно осмотрели всё, но ни под кустом, ни возле палатки никого не было.
   А утром, когда над озером взошло солнце и стало светло, между палаткой и кустом все увидели следы медведя.
4. След упр. 12 от учебника е удачно да се попълни схемата в ТСР – упр. 7, стр. 16.
5. След изпълнение на упр. 14 от учебника е възможно да се проведе беседа с учениците за правилата за безопасност по време на поход. Правилата могат да бъдат допълнени и от самите ученици.

Трети час

1. Предлагаме да е посветен на съотношението на предлозите.
2. За целта часът може да започне с кратка беседа по текста от упр. 11, стр. 18, и правилата по безопасност в гората. Това предполага плавен преход към изпълнението на упр. 15, стр. 19 (учебник).
3. Противопоставянето на предлозите за място и посока на движението с винителен и родителен падеж става след разглеждането на схемата. Тук може да се припомнят и други глаголи, след които задаваме въпроса *Куда?* и съответните предлози

направление действия		*направление движения*
поставить	*в*	*идти – ходить*
положить	*на*	*ехать – ездить*
повесить	*за*	*бежать – бегать*
сесть	*под*	*лететь – летать*
лечь		*плыть – плавать*

4. При наличие на време да се изпълнят всички упражнения от ТСР и упражнението по-долу:
   Задайте вопросы и ответьте на них.
   Образец:
   Он был в школе.
   а) Куда он ходил? – Он ходил в школу.
   б) Откуда он идет? – Он идет из школы.

   Мария была у подруги. Утром бабушка была в поликлинике у врача. Я встретил сестру в магазине. Журналист взял интервью у писателя. Мы долго ждали на вокзале.

Тема: О Юрке, носороге и математике

I. Цели:

Развиване на умения за четене и прилагане на различни стратегии при осмисляне на информацията от текста.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране: ИК-1, ИК-2.

Развиване на техническите навици за четене.

- **Лексическа компетентност:**

Актуализиране на лексиката по темата *„Школа“.*

Речева компетентност:

Усъвършенстване на навиците за проследяване съдържанието на текста и възстановяване последователността на действията.

Усъвършенстване на навиците за отделяне на информация, която да потвърждава или отрича факти от съдържанието.

Усъвършенстване на навиците за използване на компенсаторни стратегии.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за разкриване на причинно-следствените връзки между събитията и на умения за определяне на главната идея.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с беседа за това как децата се подготвят за училище: *Сами пишут домашние задания или им помогают?*, *Кто им помогает?*, *Случалось ли им списывать домашнее задание у друзей?*, *Если списывали, почему они это делали?*, *Не могли сами справиться или им не хватило времени?*
2. Преминава се към четенето на текста от учителя, като предварително се задава въпрос по съдържанието на първия абзац.
3. Учениците четат следващата част самостоятелно. Провежда се беседа по съдържанието (въпросите след текста и упр. 2, 3 и 4).
4. Упражнение 5 цели по-задълбочено вникване в текста.
5. Упражнение 6 цели развиване на навик за ориентация в текста на ниво смисъл.
6. Възстановява се редът на действията (упр. 7). Учениците отначало четат всяка част изразително, а след това – най-смешните моменти според тях.

7. Накрая се изяснява какви други заглавия подхождат за този текст.
8. При наличие на време може да се изпълни и следното упражнение:
   Задайте вопросы, определите падежи, допишите нужные окончания существительных.
   1) Пошел к Сереж…, подошел к обезьянк…, тетрадь по математик…, справка дана ученик…
   2) Тронуть за рук…, бросить в носорог…, взять тетрадк…, дать справк…, прочитать справк…
   3) Не видно в зоопарк…, задачи в тетрад…, вспомнить о задач…
   4) Недалеко от школ…, взял из сумк…, пойду без тетрадк…, списать у Сереж…

Тема: Порядочный человек

I. Цели:

Развиване на устната монологична реч.

Усъвършенстване на навиците за изразяване признак на предмета.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Развиване на умения за предаване на конкретно съдържание с лексика по темите *„Дружба“* и *„Нравственно-этическая характеристика“*.

- **Граматическа компетентност:**

Усъвършенстване на навика за съгласуване на прилагателните имена със съществителните по род, число и падеж.

Преговор на употребата на съществителните от III склонение.

Усвояване на словообразувателни модели.

Речева компетентност:

Трениране на речевите образци във вариантни ситуации.

Комуникативна компетентност:

Развиване на умение за продуциране на кратко монологично изказване.

Развиване на умение за използване на речевите модели при защита на собствено мнение.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с игра. Класът се разделя на групи, които се състезават помежду си. На учениците се предлага да направят словосъчетания със съществителното *порядок* и прилагателното *порядочный*. При отчитането на задачите от играта се прави семантизация на двете думи.
2. Семантизацията може да послужи за плавен преход към прочитане на разговора между дядото и внука и за въвеждане в темата.
3. Текстът от упр. 1, стр. 22, се разработва по методиката за работа с текст и след него се изпълняват упр. 2 и 3.
4. В упр. 4 да се следва редът на поднесените задачи. Да се припомни III склонение на съществителните имена. Работата по словообразувателния модел от упр. 4/г може да се извърши и писмено. Това ще даде предпоставка да се припомни склонението на прилагателните имена в единствено число.
5. След разглеждането на таблицата в края на учебника се изпълняват упр. 5, 6, 7.
6. Упражнение 7 изглежда така:

Порядочный человек ценит настоящую дружбу.
О настоящей дружбе сложено много стихов и спето много песен.
Настоящий друг – надёжный человек. В трудную минуту он всегда тебя выслушает, угостит горячим чаем и успокоит. Он никогда тебя не подведёт.
Верный друг чувствует твоё настроение. Он всегда готов дать тебе полезный совет, оказать бескорыстную поддержку. Он радуется каждому твоему успеху.
С верным другом веселее праздники. С дружеской помощью легче преодолевать трудности, потому что для настоящей дружбы нет преград.

7. След това упражнение може да се реши кръстословицата от ТСР, упр. 7, стр. 22. Отговори на кръстословицата:

						Д	О	В	Е	Р	И	Е		
			И	С	К	**Р**	Е	Н	Н	О	С	Т	Ь	
						У	В	А	Ж	Е	Н	И	Е	
П	О	Д	Д	Е	Р	**Ж**	К	А						
						Б	Е	С	К	О	Р	Ы	С	Т	И	Е
					З	**А**	Б	О	Т	Л	И	В	О	С	Т	Ь

NB! Кръстословицата може да се реши и в началото на следващия час (урок „Самый близкий друг“) при липса на време.

8. Упражнение 9, стр. 23 в учебника служи за рефлексия на всичко, което сме казали за прилагателните.
9. За домашна работа може да се даде на учениците да потърсят мисли за дружбата и приятелството.

Тема: Самый близкий друг

I. Цели:

Усъвършенстване на навиците за сравняване качествата на лица или предмети.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речника на учениците с руски фразеологизми.

- **Граматическа компетентност:**

Преговор на начините за образуване и употреба на формите за сравнителна и превъзходна степен на прилагателните имена.

Речева компетентност:

Използване на речевите модели в ситуации от ученическото ежедневие.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за отговор на въпроси с цел изясняване на разбирането.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Часът може да започне с беседа за дружбата и приятелството. Да се провери дали учениците са запомнили названията на цветята и тяхната символика. По време на

беседата да се използват повече словосъчетания (прилагателно + съществително) в различни падежи.
2. За преход към темата може да послужи кръстословицата за дружбата от предходния урок (ТСР, упр. 7, стр. 22).
3. Текстът в упр. 1, стр 24 – учебник, се разработва по методиката за работа с текст. След изпълнението на задачите по текста може да се проведе беседа с учениците, в която да се засегнат качествата, които ценим у приятелите си.
4. За домашна работа може да се предложи на учениците да потърсят други пословици за дружбата.

Втори час

1. Часът започва с беседа по текста в упр. 1 и със зачитане на пословиците за дружбата.
2. Преминава се към упр. 3 и се преговарят начините за образуване на степени за сравнение.
3. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
4. След прочита на рекламата за кафенето може да се предложи на учениците да напишат реклами за любими техни места в родното място или да разкажат за успехите в своя клас под рубриката *„Кто самый, самый… в нашем классе“*.

Тема: В человеке всё должно быть прекрасно

I. Цели:
Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Преговор на лексиката по темата *„Внешность. Характер“*.

Граматическа компетентност:

Усъвършенстване на навиците за употреба на формите на кратките прилагателни в състава на съставно именно сказуемо.

Речева компетентност:

Тренировка на новата лексика и речевите образци в различни ситуации.

Комуникативна компетентност:

Употреба на усвоения материал в ситуации, провокиращи към изразяване на лично отношение.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът може да започне с описание външността на различни хора (използват се снимки, картини или играта *„Узнай, кто он/она“*).
2. Преминава се към беседа кой на кого прилича в класа.
3. Прочита се текстът в упр. 1, стр. 26 – учебник, и се отговаря на въпросите преди и след него.
4. Чрез сравнението в упр. 2 се преминава към преговора на пълните и кратките прилагателни, основно по темата *„Внешность“*.

5. След изпълнението на упражненията в учебника и ТСР може да се предложи на учениците да описват себе си по предложената в упр. 3 схема.
6. Часът може да завърши с играта *„Узнай, кого мы выбрали“*. По време на играта е желателно да се използват повече форми на кратки прилагателни.
   Описание на играта: Излиза ученик или се обръща с гръб към класа. Класът със знаци избира един ученик и започва да го описва. Излезлият има право да отгатва до 3 пъти кого е избрал класът.

Втори час

1. Часът може да започне с играта *„Узнай, кого мы выбрали“*. По време на играта се преговаря лексиката от темата *„Внешность“*.
2. Преминава се към описание на характера на човека. Може да бъде зададен въпрос: *Всегда ли у красивого человека „красивый“ характер?*
3. Прочита се изказването на А. П. Чехов. С отговора на въпроса *Какой человек, по вашему мнению, прекрасен?* и задачите след него се прави коментар за човешките качества. Посочват се и отрицателните качества на човека. Преминава се към разговор на тема „Дружба“. Учениците обясняват какъв човек и за какви негови качества те избират/не избират приятел.
4. Изпълняват се и другите упражнения от урока, като се обръща внимание на употребата на формите на кратките прилагателни в речта.

Тема: Мой друг Петька

I. Цели:

Усъвършенстване на навиците за разбиране и съобщаване на основна информация от текста.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Актуализиране на лексиката по темата *„Внешность. Характер“*.

Речева компетентност:

Усъвършенстване на навиците за отделяне на информация от текста, която да потвърждава или отрича отделни факти.

Усъвършенстване на навиците за прилагане на различни стратегии при осмисляне на текст.

Усъвършенстване на навиците за селективно четене.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за разкриване на причинно-следствените връзки между събитията и за изразяване на лично отношение.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с проверка на описанието на съученик (домашната работа от предишния час). Учениците коментират дали описанието отговаря на външността и характера му.
2. Преминава се към четене на текста на части и отговор на въпроси по съдържанието им.

3. Работата по групи (упр. 2, 3 и 4) предполага по-задълбочено вникване в текста.
4. Особено внимание да се обърне на конструкциите *про кого?/про что? В. п. = о ком?/о чём? П. п.* и да се изпълни съответното упражнение в ТСР.
5. Разбирането на разказа на ниво смисъл се проверява с изпълнението на упр. 5, като отговорът на последния въпрос *Можем ли назвать Вовку и Петьку друзьями?* предполага използването на лексика от предишния урок.

Тема: В слове „мы" – сто тысяч „я"

I. Цели:

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Възпитание на толерантно отношение към околните.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Въвеждане и усвояване на лексиката по темата *„Толерантность"*.

Речева компетентност:

Формиране на навика за предаване на конкретно съдържание с лексиката по темата „Толерантност".

Употреба на лексическите и речевите модели в сходни ситуации.

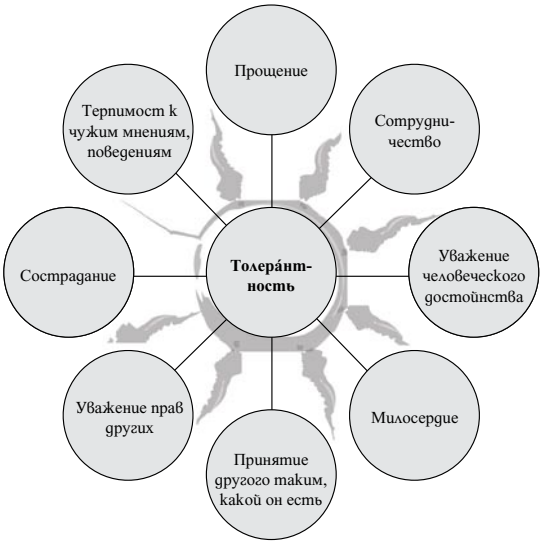
Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навика за самостоятелно изразяване на собствено мнение, за съставяне на разказ по план.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Часът може да започне с разглеждането на снимковия материал на стр. 30 – учебник, и прочита на стихотворението от упр. 1. Едновременно с това се провежда беседа по това какво могат вече хората и на какво още трябва да се научат.
2. Да се обърне внимание на възпитателния момент в урока – кой човек живее в мир и съгласие с другите хора и какви качества трябва да възпитаваме у себе си.
3. Прави се плавен преход към темата на Форума.
4. След запознаването с текста и разработката му по методиката за работа с текст учениците могат да изкажат собствено мнение и да предложат свой минипроект за провеждане на час на класа по тази тема.
5. Отговори за упр. от ТСР:
   упр. 3, стр. 28
   Составь „солнце" толерантности.
   Упр. 4, стр. 28
   К слову „толерантность" напиши слова, связанные с ним по смыслу
   Толерантность
   Терпимый, снисходительный
   Принимает, располагает, прощает
   Я уважаю толерантных людей.
   Терпение

Даденият вид упражнение в интерактивната методика е познат под названието „синквейн“ (петстишие), правилата за написването на който са следните:
Първи ред: посочва се темата с едно съществително.
Втори ред: описание на темата с две думи (две прилагателни).
Трети ред: описание на действията по темата с три думи (три глагола).
Четвърти ред: фраза от 4–5 думи, показващата отношението към темата.
Пети ред: синоним на темата от първия ред с една дума.

6. За домашна работа може да се предложи на учениците да напишат съчинение на тема *„Наш класс – маленькая семья“*.

Тема: Прекрасная, радушная, гостеприимная…

I. Цели:
Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.
Усъвършенстване на навиците за четене.
Обогатяване на страноведската информация.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Страна изучаемого языка“*.

- **Граматическа компетентност:**

Актуализиране на знанията за падежите на функционално и системно равнище.

Речева компетентност:
Усъвършенстване на навиците за разбиране и споделяне на основна информация от текст и за отделяне на нова информация на фона на известната.

Комуникативна компетентност:

- развиване на умение за отговор на въпроси с цел изясняване на разбирането;
- развиване на умение за извличане на информация с цел разбиране на съдържанието;
- развиване на езиковата догадка;
- развиване на контекстуалната догадка;
- развиване на умение за възстановяване на реда на действията в текст;
- развиване на умение за изразяване на чувства: очакване, възхищение, разочарование, учудване.

Интеркултурна компетентност:
Запознаване със семейното имение на Л. Н. Толстой в Ясна поляна.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **три учебни часа.**

Първи час

1. Учениците се запознават със семейното имение на Толстой Ясна поляна и с легендата за зелената пръчица, която писателят помнел до края на живота си.
2. Часът започва с беседа за Толстой като образец за толерантен човек. Припомня се какво знаят учениците за Толстой и какво са чели от него.
3. Показва се снимката на семейното имение в Ясна поляна. Семантизира се думата *усадьба* и се прочита информацията в упр. 1 от учебника. Отговаря се на въпросите преди и след текста.

4. Преминава се към прочит на легендата за зелената пръчица (упр. 2). Работи се по методиката за работа с текст.
5. Изпълняват се упр. 3 и съответните упражнения от ТСР. Тук е уместно да се припомнят и другите случаи на употреба на посочените падежи. Учениците да дадат свои примери по тях.

Втори час

1. Учениците се запознават с музея на Л. Толстой в Ясна поляна и с праправнука на писателя – уредник на музея.
2. След беседа по наученото за живота и творчеството на Толстой се преминава към семейното имение Ясна поляна и се прави извод, че Ясна поляна е прекрасна, радушна и гостоприемна.
3. Учениците мислено влизат в музея, чийто уредник е праправнукът на Лев Толстой. Преди да прочетат материалите за музея, подходящо е да предположат какво могат да видят в този музей посетителите.
4. Учениците самостоятелно прочитат информацията за музея и отговарят на въпросите по нея. Предлага им се да зададат и други интересуващи ги въпроси по устройството, експонатите или гостите на музея.
5. Следва се логиката на урока. Изпълняват се упр. 5 и 6 от учебника и съответните упражнения от ТСР.
6. По-специално внимание да се обърне на упр. 6. След изпълнението му на учениците да се даде възможност да разкажат за своите чувства след прочетеното за Ясна поляна и Лев Толстой.
7. За домашна работа може да се предложи на група ученици да встъпят в ролята на екскурзовод и да разкажат на гостите в Ясна поляна в рамките на 15–20 изречения за имението и неговия собственик, а също и за музея. Друга група от името на туристическа фирма да направи реклама с цел посещаване на Ясна поляна от повече туристи.

Трети час

1. Запознаване с начините за превозване до Ясна поляна и местата за закупуване на сувенири в имението.
2. Започва се с рекламата на Ясна поляна от туристическа фирма. При по-емоционалните класове може да се направи като състезание между турагенти, а класът да си избере с коя фирма ще отиде до Ясна поляна.
3. Преминава се към изпълнението на упражненията в учебника и ТСР.
4. В края на урока на учениците се предлага под формата на план да набележат най-основните неща, които всеки трябва да знае при посещението си в Ясна поляна.
5. В края на часа да се остави необходимото време за организация и поставяне на задачите по проекта за Иван Вазов и гр. Сопот.

Тема: Мы устроились неплохо…

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Усъвършенстване на навиците за употреба на именителен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темите *„Город“* и *„Национальности“*.

- **Граматическа компетентност:**

Актуализиране на знанията за падежите на функционално и системно равнище – предлози за място.

Речева компетентност:

Трениране на изучените речеви модели в сходни и вариантни ситуации.

Комуникативна компетентност:

- Усъвършенстване на навика за описание и съставяне на кратко монологично изказване.
- Усъвършенстване на навика за извличане на информация от текст.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с беседа по темата *„Родное место“*. Да се направи извод, че всяко родно място е нашата малка Родина. Да се обсъди и въпросът защо хората се местят в по-големите населени места. Учителят да обяви, че семейството на днешния ни герой също е отишло да живее в по-голям град. Учениците да предположат за причините, поради които семейството се е преместило.
2. Прочита се диалогът от упр. 1. Отговаря се на въпросите преди и след текста.
3. След отговора на последния въпрос може да се предложи на учениците да изпълнят и упр. 8.
4. Разглежда се рисунката от упр. 2. На нея се търсят доказателства, че това е новият район, в който живее Витя. Преговаря се старата и се семантизира новата лексика.
5. Веднага след разглеждането на рисунката предлагаме да се направи сравнение между броя на обектите в новия район и същите в големия град. Това спомага за повторението на окончанията на съществителните и прилагателните в именителен падеж множествено число.
6. Всеки от учениците може да разкаже за района или улицата, на която живее (упр. 7). Това упражнение ще послужи за преход към текста от упр. 3. Отговаря се на въпросите преди и след него.
7. Успоредно с упражненията в учебника се изпълняват и упражненията от ТСР.
8. За домашна работа може да се предложи на учениците да направят сравнение между района на Витя и района или улицата, на която те живеят.

Тема: Колыбель российских рек

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Обогатяване на страноведската информация.

Усъвършенстване на навиците за употреба на предложен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темите *„Природа“* и *„Свободное время“*.

- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на съществителните в предложен падеж.

Речева компетентност:

Усвояване на стратегии на взаимодействие: желание за получаване на информация, подаване на информация.

Комуникативна компетентност:

- Усъвършенстване на навиците за извличане на необходимата информация от текст.
- Развиване на умението за самостоятелно продуциране на свързано изказване по предложена тема и комуникативно поставена задача.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с Валдайските възвишения.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с беседа за Витя и неговото семейство. По време на беседата се стига до град Валдай, откъдето е дошло семейството в големия град.
2. Учителят показва град Валдай на картата и припомня на учениците, че те вече са запознати отчасти с този край. Стига се до извода, че оттук води своето начало река Волга.
3. Прочита се информацията за град Валдай и се отговаря на въпросите преди и след текста.
4. Изпълняват се упр. 2 и 3 и се преговарят окончанията на съществителните и прилагателните имена в именителен падеж множествено число.
5. Учениците прочитат разговора между турагента и желаещите да почиват във Валдай. След отговор на въпросите след текста се прави извод за окончанията на съществителните в предложен падеж множествено число. Затвърждава се с упр. 7.
6. Упражнение 8 помага за трансформиране на диалогичната реч в монологична.
7. В края на урока се предлага на учениците да разкажат за организацията на последната екскурзия с техния клас.
8. Успоредно с упражненията в учебника се правят и упражненията от ТСР.

Тема: Дары Валдая

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Обогатяване на страноведската информация.

Усъвършенстване на навиците за употреба на предложен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темите *„Природа“* и *„Достопримечателности“.*

- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на прилагателните в предложен падеж.

Формиране на навици за съгласуване на прилагателни със съществителни имена по род и число в предложен падеж.

Речева компетентност:
Развиване на уменията за съставяне на разказ по илюстративен материал с целенасочено използване на именителен и предложен падеж множествено число.
Комуникативна компетентност:
- Развиване на умението за водене на разговори в диалогична форма.
- Развиване на умението за самостоятелно продуциране на свързано изказване по предложена тема.

Интеркултурна компетентност:
Запознаване с Валдайския край и неговите забележителности.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**
1. Урокът може да започне с беседа по информацията за Валдайския край. След плавен преход учениците се запознават с флората и фауната във Валдайския край.
2. Това не се прави самоцелно. Учениците трябва да направят наблюдение и извод за окончанията на прилагателните имена в предложен падеж множествено число.
3. При усвояването и затвърждаването на граматическия материал се следва ходът на урока в учебника и ТСР.
4. По-специално внимание да се отдели на упр. 6. Може да се разглежда като текст със задачи: отговор на въпроси по съдържанието: *„Было ли это в тексте?“*, *„Как сказано по русски?“* и др.

Тема: Время чудес

I. Цели:
Развитие на устната монологична реч.
Усъвършенстване на навиците за употреба на родителен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:
- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Праздники“*.
- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на съществителните в родителен падеж.

Речева компетентност:
Развиване на умението за описване на признаци и състояния.
Комуникативна компетентност:
Развиване на уменията за съставяне на разказ с целенасочено използване на родителен падеж множествено число.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**
1. Урокът може да започне с прослушване на новогодишна песен или беседа за празниците като цяло и за тези празници, които радват душата и сърцето на хората.
2. Прочита се информацията в упр. 1 и след изпълнението на задачите след текста се прави наблюдение върху окончанията на съществителните в родителен падеж множествено число. Желателно е веднага след наблюдението да се попълни упр. 2, стр. 37, от ТСР.

3. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
4. След изпълнението на всички упражнения се преговарят случаите на употреба на родителен падеж. Изяснява се кога е нужна употребата на формите за родителен падеж множествено число.

Тема: Визитная карточка Деда Мороза

I. Цели:

Усъвършенстване на навиците по четене.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране: ИК за изразяване на емоционално състояние.

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темите *„Праздники“* и *„Традиции“*.

- **Граматическа компетентност:**

Затвърждаване на окончанията за множествено число на съществителните и прилагателните в изучените падежи.

Комуникативна компетентност:

- Усъвършенстване на навиците за селективно четене.
- Усъвършенстване на навиците за сравняване на два предмета.
- Усъвършенстване на навиците за съотнасяне на зрителен образ с информация от текст.
- Усъвършенстване на навиците за изразяване на поздрав, пожелание.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с руския персонаж *Дед Мороз*.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с беседа по коледните и новогодишните празници. По време на беседата да се засегне въпросът за символите на Нова година в света и Русия.
2. Визитната картичка на Дядо Мраз се разглежда като текст.
3. По-специално внимание да се обърне на сравнението между Санта Клаус и Дядо Мраз.
4. В упр. 3 в заглавията на вестниците са дадени словосъчетания (прилагателно + съществително). Учениците да отговарят на въпросите само със съществителните имена.
5. Учениците прочитат новогодишните пожелания и надписват своите картички до близки и приятели на руски език.
6. За домашна работа може да се предложи на учениците да потърсят новогодишни пожелания.

Тема: На планете праздник – Новый год!

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч.

Усъвършенстване на навиците за четене.

Усъвършенстване на навиците за употреба на родителен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темите *„Празници“*, *„Кухня“* и *„Традиции“*.

- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на прилагателните в родителен падеж.

Формиране на навици за съгласуване на прилагателни със съществителни имена по род и число в родителен падеж.

Речева компетентност:

Развиване на умение за предаване на конкретно съдържание с лексиката по дадените теми.

Трениране на речевите образци във вариантни ситуации.

Затвърждаване на формулите на РРЕ при изразяване на предложение за извършване на дейност.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за извличане на информация от текст.

Интеркултурна компетентност:

Осъзнаване на собствената идентичност в контекста на обогатени знания за други народи и култури.

I. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът започва с прочит или рецитация от учителя на стихотворението от упр. 1. Отговаря се на въпросите преди и след текста.
2. Учениците прочитат или рецитират новогодишни пожелания.
3. Прави се наблюдение по граматическата конструкция и извод за окончанията на прилагателните в родителен падеж множествено число.
4. Затвърждава се със следващите упражнения в учебника и ТСР.
5. Семантизира се лексиката от упр. 5 и се правят упражненията по нейното затвърждаване и затвърждаването на граматическата конструкция.
6. За домашна работа може да се предложи на учениците да потърсят материал за други типично български ястия.

Втори час

1. Часът започва с беседа около коледните и новогодишните празници.
2. Припомнят се традициите по празнуването в различните страни.
3. Учениците разказват за българските национални ястия (тук разказът може да се сведе само до ястията около Рождество и Нова година).

4. Преминава се към упр. 8, което се разработва по познатата методика за работа с текст.
5. В края на часа се прави рефлексия и учениците запълват таблиците с необходимите данни (инсърт).

Тема: Пропуснал – наверстай!

I. Цели:

Преговор и затвърждаване на изучените граматически конструкции.

Лингвистична компетентност:

- **Граматическа компетентност:**

Рефлексия върху именителен, родителен и предложен падеж множествено число.

Речева компетентност:

Развиване на умение за комбиниране на познатите езикови явления.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навика за съставяне на кратко монологично изказване с целенасочено използване на изучените граматически явления.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Тъй като урокът е за попълване и коригиране на пропуски по граматика, предлагаме да се следва ходът в учебника и ТСР. При наличие на време и по преценка на учителя може да се вземе и за два часа.
2. Да се обърне внимание на упр. 2 в учебника и да се свърже с текста от упр. 1.
3. При изпълнение на упр. 5 може да се направи сравнение с картината до текста.
4. Упражнение 7 изглежда така:

   В высоких старых лесах пять этажей. На каждом из них селятся разные птицы и звери. Под землёй живут лесные мыши и кроты. На первом этаже живут колючие ежи, дикие кабаны, серые зайцы и много-много других животных. Большинство певчих птиц вьют гнёзда в густых кустарниках и на низких деревьях. Дома трудолюбивых дятлов и крикливых сорок – чуть выше. Выше всех, на пятом этаже, строят свои гнёзда хищные ястребы и орлы.
5. По-долу прилагаме различни текстове за допълнителни упражнения по падежите. Могат да се използват в упражнения от рода *Раскройте скобки*, *Допишите недостающие окончания.*

   1. Сколько на планете Земля географических объектов и названий?

   На этот вопрос ответить трудно. На планете Земля огромное число городов, сел, деревень, рек, гор. В населенных пунктах есть площади, улицы, переулки, которые тоже имеют свое название.

   А сколько в мире имен и фамилий?

   Если учесть, что на Земле сейчас живет более четырех миллиардов человек, легко посчитать, что всего будет почти четыре миллиарда имен.

   Возникновение, история, распространение собственных названий изучают много историков, географов, языковедов.

   (По Л. Успенскому)

   2. В школе несколько библиотек, а в библиотеках полно книг. В спортзалах много мячей, а в классах – компьютеров. Перед школой – фонтаны. Дети изучают 20 языков мира.

У преподавателей биологии – зоопарк. По школе свободно гуляют ручные тигры и львы. Кругом летают канарейки и попугаи.

Учителя и дети в школу прилетают на маленьких самолетах или приезжают на быстрых автомобилях.

3. Перед ясной погодой ветки елок поднимаются вверх. Ласточки кружат высоко в небе. Оживляются пчелы, бабочки, пауки плетут сети. Открываются цветы одуванчиков.

4. Для человека мир состоит из красок, запахов и звуков. Журчит ручей, поют птицы. Все это звуки. И крик пастуха, и ваш ответ на уроке, хотя звуки эти разные. На уроке вы говорите.

5. Много народных пословиц учит нас надеяться на свои силы и не ждать никаких милостей ни от каких волшебных сил. (Е. Пермяк)

6. Братская любовь крепче каменных стен.

Тема: Да и нет

I. Цели:

Формиране на умения за разбиране и съобщаване на основна информация от текста.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Актуализиране на лексиката по темата *„Домашние любимцы“*.

Речева компетентност:

Формиране на умения за отделяне на информация от текста, която да потвърждава или отрича отделни факти.

Формиране на умения за прилагане на различни стратегии при осмисляне на текст.

Формиране на умения за селективно четене.

Комуникативна компетентност:

Формиране на умения за разкриване на причинно-следствените връзки между събитията и за изразяване на лично отношение.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с беседа за домашните любимци по принцип. В хода на беседата да се засегне въпросът какво правят домашните любимци под командата на собствениците си. И между другото да се направи плавен преход към темата на урока – говорят ли домашните любимци и кои или не.
2. Преминава се към запознаване с текста от упр. 1. Текстът е лек за четене. Препоръчително е да се прочете на един път, а не да се дели на части.
3. Работи се по методиката за работа с текст, следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
4. Да се обърне по-задълбочено внимание на упр. 6, 7 и 9. Да се даде възможност на учениците да изкажат собствено мнение по посочените проблеми.
5. В края на часа учениците да разкажат за своите домашни любимци.

Тема: С переездом в новый дом!

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Усъвършенстване на навиците за употреба на винителен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Развиване на навиците за интониране: ИК-2, и за изразяване на емоционално състояние.

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Дом, семья, быт“*.

Затвърждаване на формулите от РРЕ при посрещане на гости.

- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на неодушевените съществителни и прилагателните във винителен падеж.

Формиране на навици за съгласуване на прилагателни със съществителни имена по род и число във винителен падеж.

Речева компетентност:

Отработване и пренасяне на речевите модели в нови (вариантни) ситуации (обмяна на мнения).

Комуникативна компетентност:

Развиване на умение за слушане на звучаща диалогична реч.

Развиване на умения за изразяване на емоционално състояние: радост, възхищение.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с руския обичай *„Новоселье“*.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът започва с беседа, по време на която се припомня, че семейството на Витя се е преместило да живее в по-голям град и че това преместване се нарича *новоселье*.
2. Учителят обяснява, че *новоселье* се нарича и самият ритуал по празнуването след нанасяне в ново жилище.
3. Семантизира се новата лексика.
4. Текстът в упр. 1 се разработва по методиката за работа с текст.
5. Прави се извод за окончанията на неодушевените съществителни и прилагателните към тях във винителен падеж множествено число.
6. За затвърждаване на окончанията е подходящо да се проведе беседа с учениците в две посоки:

   а) ако те са в ново жилище, какво биха желали да им подарят съседите и близките;

   б) ако ще ходят на тържество в ново жилище, какво биха подарили на стопаните.

   Тук учителят може да даде допълнителна информация за руската традиция при *новоселье.*
7. При недостиг на време за домашна работа може да се предложи на учениците да потърсят материал за руската традиция при *новоселье*.

Втори час

1. Урокът започва с беседа по празника *новоселье*. По време на беседата се прави сравнение с подобния празник в България.
2. След това се работи по затвърждаване на окончанията за винителен падеж (продължение от миналия час).
3. Следва се логиката на урока в учебника и ТСР.
4. В края на часа може да се предложи на учениците да припомнят лексиката, свързана с обзавеждане на детска стая, и да опишат подреждането на детските стаи по принцип. Това става с целенасоченото използване на винителен падеж множествено число.
5. За домашна работа може да се предложи на учениците да опишат своите детски стаи.

Тема: С новосельем!

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Усъвършенстване на навиците за употреба на винителен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Развиване на навиците за интониране: ИК-1, ИК-2, и за изразяване на емоционално състояние.

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Дом, семья, быт“*.
Затвърждаване на формулите от РРЕ при посрещане на гости.

- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на одушевените съществителни и прилагателните във винителен падеж.

Формиране на навици за съгласуване на прилагателни със съществителни имена по род и число във винителен падеж.

Речева компетентност:

Отработване и пренасяне на речевите модели в нови (вариантни) ситуации (обмяна на мнения).

Комуникативна компетентност:

Развиване на умение за съставяне на кратко монологично изказване по ключови думи.
Развиване на умения за изразяване на емоционално състояние: радост, възхищение.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с руския обичай *„Новоселье“*.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с беседа по *новоселье*. Припомня се, че *новоселье* се празнува два пъти. По време на беседата учениците разказват кой е идвал на празниците у тях (ако са влезли в ново жилище).
2. Прочита се упр. 1, отговаря се на въпросите преди и след него.
3. Прави се извод за окончанията на одушевените съществителни и прилагателните към тях във винителен падеж множествено число.

4. След това на базата на вече прочетеното и предположенията на учениците колективно може да се запълни следната схема:
Рассмотрите схему. Расскажите по ней, кто как готовится к новоселью.

новоселье

новоселы *гости*

делать ремонт *покупать подарки*

красить стены
клеить обои
натирать полы до блеска
обставлять квартиру

5. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
6. В края на часа може да се направи инсценировка на ритуала.

Тема: Счастье – когда тебя понимают

I. Цели:
Развиване на устната монологична и диалогична реч.
Усъвършенстване на навиците за употреба на дателен и творителен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Попълване на речниковия запас на учениците с лексика по темите *„Личная жизнь“* и *„Взаимоотношения в семье“*.

- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на съществителните в дателен и творителен падеж.

Речева компетентност:
Усвояване на конструкции за изразяване на съвет.

Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навик за самостоятелно изразяване на собствено мнение.

Интеркултурна компетентност:
Запознаване с руския пътешественик Ф. Конюхов.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

Първи час

1. Урокът може да започне с беседа за щастието. Тук могат да бъдат прочетени различни мисли, подготвени предварително от учителя.
2. След плавен преход се прочита текстът във Форума. Учениците разказват за общите си проблеми с участниците във Форума.
3. Изпълняват се упр. 2 и 3, прави се извод за окончанията на съществителните в дателен и творителен падеж множествено число.
4. Чрез беседа се преминава отново към *новоселье.* Беседата не е самоцелна. Чрез отговорите на въпросите *Кому что/кого подарили?*, *Кто чему/кому радовался?*, *Кто чем/*

кем восхищался? се затвърждават окончанията за дателен и творителен падеж множествено число.

Втори час

1. Урокът започва с беседа за щастието. Възможно е по време на беседата учениците да разкажат за проблемите, които имат с родителите и приятелите си. Учителят да насочи беседата към момента, че когато имаме подобни проблеми, редно е да се обърнем за помощ към специалист.
2. След прочита на съветите на училищния психолог (упр. 4 – учебник) да се направи план в класа към кого да се обърнат за помощ.
3. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
4. По-специално внимание да се обърне на материала за Ф. Конюхов. След прочита на текста да се отговори на въпросите преди и след него.

Тема: Здесь всегда весело и интересно

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч.

Усъвършенстване на навиците за употреба на дателен и творителен падеж в различни значения.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Интересы“*.

- **Граматическа компетентност:**

Усвояване на окончанията за множествено число на прилагателните в дателен и творителен падеж.

Формиране на навици за съгласуване на прилагателни със съществителни имена по род и число в дателен и творителен падеж.

Речева компетентност:

Отработване и пренасяне на речевите модели в нови вариантни ситуации.

Комуникативна компетентност:

Развиване на умение за кратко монологично изказване по дадена тема.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване със занятията на учениците в домовете за детско творчество в Русия.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с беседа, по време на която се обсъждат начините за разрешаване на конфликт и пътищата за излизане от него.
2. Прочита се рекламата на дома за детско творчество, обсъждат се възможностите за занимания по интереси там. Учениците биха могли да изкажат мнение лично те в какви форми биха се включили.
3. Изпълнява се упр. 2, прави се извод за окончанията на прилагателните имена в дателен и творителен падеж множествено число.
4. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
5. В края на часа учениците разказват за домовете за детско творчество в родните си места.

Тема: Корабль – туча

I. Цели:

Усъвършенстване на навиците за разбиране и съобщаване на основна информация от текста.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Актуализиране на лексиката по темата *„Взаимоотношения родители – дети“*.

Речева компетентност:

Усъвършенстване на навиците за отделяне на информация от текста, която да потвърждава или отрича отделни факти.

Усъвършенстване на навиците за прилагане на различни стратегии при осмисляне на текст.

Усъвършенстване на навиците за селективно четене.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за разкриване на причинно-следствените връзки между събитията и за изразяване на лично отношение.

Усъвършенстване на навиците за слушане с цел извличане на информация.

Усъвършенстване на навика за възстановяване на реда на действията в текст.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

1. Урокът започва с беседа по темата „Родители – деца“ и техните взаимоотношения. По време на беседата да се обсъди въпросът за предателството.
2. Преминава се към разглеждането на рисунката на стр. 60 и описанието на кораба. Прави се предположение за това какво ще прави корабът.
3. Подходящо е текстът да се раздели на две части: от началото на разказа до появата на майката и от появата на майката до края на разказа.
4. Работи се по методиката за работа с текст. Изпълняват се упражненията от учебника и ТСР за всяка от частите.
5. Може да се зададат и следните допълнителни упражнения и въпроси:

   – Почему все жители города вышли на берег моря?

   – В чем необычность корабля?

   – С какой целью капитан собирается „снести город с лица земли“? Ради чего?

   – Адмирал, седой, с ястребиным носом, одобряя действия пирата, награждает капитана большим бриллиантовым крестом за разрушение города, за предательство Родины, за забвение матери. Сколько бы ни было богатства (золото, деньги, бриллианты и т.д.) его всегда мало. Но чего-то самого необходимого нет ни у капитана, ни у безжалостного, жестокосердного адмирала. Чего нет?

   – Сгорбленная старушка и обращается к ним: „Я хочу спросить у капитана, есть ли у него мать?“ К нашему ужасу, капитан, узнав в старухе свою мать, отрекается от нее: „Нет у меня никакой матери!“

   – Как вы думаете, можно ли так закончить рассказ?

   – Что может произойти дальше? (Выслушиваются по группам все варианты окончания рассказа.)

   – Какое впечатление произвел на вас рассказ?

– Как мы назовем свой корабль, отправляясь в плавание по морю жизни, „Добрая надежда“ или „Золотой“?

– Какие слова напишем девизом на парусах?

(Уважение, благодарность, забота, долг, память, любовь, патриотизм)

6. В края на втория час може да се предложи на учениците да напишат синквейн на темите *„Мать“* и *„Сын“*. Примерни варианти:

сын	*мать*
самолюбивый, упорный	*заботливая, любящая*
читает, примеряет, учится	*любит, прощает, ждала*
мечтает стать капитаном корабля	*работа клонит к земле*
неблагодарность	*любовь*

Тема: Пропуснал – наверстай!

I. Цели:

Преговор и затвърждаване на изучените граматически конструкции.

Лингвистична компетентност:

- **Граматическа компетентност:**

Рефлексия върху дателен, винителен и творителен падеж множествено число.

Речева компетентност:

Развиване на умение за комбиниране на познатите езикови явления.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навика за съставяне на кратко монологично изказване с целенасочено използване на изучените граматически явления.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Тъй като урокът е за попълване и коригиране на пропуски по граматика, предлагаме да се следва ходът в учебника и ТСР. При наличие на време и по преценка на учителя може да се вземе и за два часа.
2. Да се обърне внимание на упр. 2 и 3 в учебника и да се свърже с текста от упр. 1.
3. При изпълнение на упр. 5 може да се добавят и други ситуации.
4. Упражнение 6 изглежда така:

   Это астрономы. Они изучают космические объекты. Астрономы – специалисты по космическим объектам.

   Это метеорологи. Они наблюдают за погодными явлениями. Метеорологи – специалисты по погодным явлениям.

   Это переводчики. Они используют в работе иностранные языки. Они владеют иностранными языками. Переводчики – специалисты по иностранным языкам.

   Это программисты. Они интересуются компьютерными программами. Они составляют компьютерные программы. Программисты – специалисты по компьютерным программам.

Тема: Добро пожаловать в мир искусства!

I. Цели:

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците по темите *„Погода, времена года“* и *„Культура, искусство, известные личности“*.

Речева компетентност:

Формиране на навик за наблюдение и описание на картина.

Комуникативна компетентност:

Развиване на умение за съставяне на разказ по план и по ключови думи.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с И. Левитан и неговата картина „Март“.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

1. Урокът може да започне с беседа за ролята на изкуството в живота на човека. По време на беседата да се стигне до изобразителното изкуство и да се споменат имената на руските художници, които учениците познават.
2. Преминава се към известните художествени галерии, и по-точно големите художествени галерии в Русия и тяхното местоположение.
3. Изпълнява се упр. 1 в учебника.
4. След плавен преход се преминава към запознаването с екскурзоводската беседа и разглеждането на картината на Левитан „Март“.
5. Предлага се на учениците да отговорят на няколко въпроса:
   – Какво виждат на картината?
   – С какви художествени средства художникът въздейства на зрителя?
   – Какви чувства се пораждат у тях, гледайки тази картина?
   Добре е тук да се чуят отговорите на повече ученици. Не е задължително да се отговаря, както в упр. 2, по-важно е всеки от учениците да изкаже свое лично мнение.
   В края на втория час още един път е подходящо учениците да отговорят на същите въпроси. Предполага се, че отговорите ще бъдат по-различни от първия, тъй като учениците ще са научили как да разглеждат една картина.
6. Да се обърне по-специално внимание на материала за Левитан като художник пейзажист.
7. Втория час се разглежда самата картина по плана, предложен в учебника.
8. В края на втория час се предлага на учениците да станат екскурзоводи и да разкажат за Левитан и неговата картина „Март“.
9. За домашна работа може да се даде писане на съчинение по картината.

Тема: Весна всем красна

I. Цели:

Усъвършенстване на техниката на четене.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Развиване на навиците за интониране.

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците с руски фразеологизми и лексика по темата *„Погода, времена года“*.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за изразително четене.

Развиване на контекстуална догадка.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с произведенията на Ф. Тютчев.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

1. Урокът започва с беседа за пролетта, за промените, които настъпват в природата през този сезон. По време на беседата се изпълнява упр. 1 от учебника.
2. През първия час се разглежда стихотворението *„Вешние воды“*, а през втория – *„Весенняя гроза“*. Следва се логиката на урока в учебника и ТСР.
3. При наличие на време може да се прочете преводът на стихотворението *„Весенняя гроза“* и да се направи сравнение в описанието на пролетната буря в оригинала и превода.

Пролетна буря

Обичам първите кънтежи,
когато бурята през май
се разиграе и замрежи
сред громол синия безкрай.

Кънти, ликува небосклонът,
ей дъжд закапа, прах лети,
дъждовни перли пак се ронят
и слънце в нишките блести.

Бурлив поток си път проправя
в ехтящия от птици лес,
и горски шум, и птича врява
на бурята пригласят днес.

Превод: Александър Миланов

Тема: Наш общий дом

I. Цели:

Актуализиране на знанията за глагола на функционално и системно равнище.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Человек, природа. Экология“*.

- **Граматическа компетентност:**

Усъвършенстване на навика за употреба на I и II спрежение на глагола.

Речева компетентност:

Развиване на умение за изразяване на собствено мнение по зададена тема.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навика за извличане на информация от текст.

Усъвършенстване на навика за съставяне на монологично изказване по зададена тема.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

1. Урокът може да започне с разглеждане на фотоси или с беседа по опазване на околната среда. Да се отчете, че природата моли за помощ и че много хора пречат на развитието на флората и фауната със своята дейност.
2. Прочитат се призивите на М. Пришвин и Е. Евтушенко. Отговаря се на въпросите преди и след тях.
3. Учениците от свое име отговарят на въпросите за защита на природата и правят свои предложения как да я пазим и защитаваме.
4. Упражнение 2 се разглежда по методиката за работа с текст.
5. Особено важно е при отговора на последната задача учениците да изкажат свое мнение и ако е възможно, да посочат и други примери за унищожаване на околната среда или да споделят положителен опит по нейното опазване.
6. Вторият час беседата продължава.
7. При изпълнението на упр. 3 е подходящо да се припомни визитната картичка на глагола и всичко, което са учили за инфинитив и неговата употреба и за спрежението на глаголите.
8. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.

Тема: Зелёные Балканы

I. Цели:

Актуализиране на знанията за глагола на функционално и системно равнище.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Человек, природа. Экология“.*

- **Граматическа компетентност:**

Усъвършенстване на навика за употреба на инфинитива на глагола.

Речева компетентност:

Развиване на умение за изразяване на собствено мнение по зададена тема с целенасочено използване на инфинитива.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навика за извличане на информация от текст.

Усъвършенстване на навика за съставяне на монологично изказване по зададена тема.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с беседа по опазване на околната среда. По време на беседата да се обсъди какви природозащитни организации има в света и в България.
2. Прочита се информацията за „Зелени Балкани“, разглежда се нейната емблема на страницата на учебника.
3. След запознаването с интервюто на училищния репортер с един от членовете на „Зелени Балкани“ се прави наблюдение върху инфинитива на глагола. В предишния час само сме маркирали особеностите на инфинитива.
4. Упражнения 4, 5 и 6 затвърждават употребата на инфинитива в речта.

5. Часът може да завърши с прочит на материала за чаплите. При наличие на време текстът може да се разработи по методиката за работа с текст.
6. Ако класът проявява интерес към подобни уроци, на учениците може да се постави за домашна работа да потърсят материали за защитените животински видове в България, да намерят материали за Центъра за спасение на животните в Стара Загора, да разкажат за защитените видове в родния си край.

Тема: Что делать – что сделать?

I. Цели:
Формиране на навик за изразяване на продължително, повтарящо се или еднократно действие.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Усвояване на наречията за време и начин.

- **Граматическа компетентност:**

Запознаване с граматическата категория *„вид глагола“*.

Комуникативна компетентност:
Формиране на навик за изразяване на продължителност, повторяемост и еднократност на действието.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с разглеждане на рисунките от упр. 1 в учебника. След отговор на въпросите по тях се прави извод, че в зависимост от това какво действие показват, в руския език има глаголи от свършен и несвършен вид.
2. Прочита се правилото на стр. 74 долу и се прави характеристика на глаголите от всеки вид. Предлага се на учениците да приведат свои примери.
3. Да се насочи вниманието на учениците към понятието *„видовая пара“*. Тук може устно да се проведе едно упражнение за проверка на осмисленото от учениците. Учителят назовава глагол от единия вид, учениците търсят и назовават чифта на този глагол от другия вид. Глаголите може да бъдат изписани на дъската и учениците да търсят съответните двойки глаголи там.
4. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
5. Да се насочи вниманието на учениците към помощните думи и словосъчетания *„Запомните!“* за откриване и употреба на глаголите от двата вида в речта. След запознаването с тях учениците да дадат свои примери.
6. При недостиг на време урокът може да бъде взет и в два часа.

Тема: Учил, но не выучил…

I. Цели:
Развиване на умение за изразяване на завършено/незавършено действие.

Лингвистична компетентност:

- **Граматическа компетентност:**

Формиране на навик за образуване на глаголи от свършен и несвършен вид с помощта на представки и наставки.

Речева компетентност:
Развиване на умение за изразяване на съгласие/несъгласие.
Комуникативна компетентност:
Формиране на навик за кратко монологично изказване с целенасочена смяна вида на глагола.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**
1. След проверка на разбраното за свършен и несвършен вид на глагола и понятието *„видовая пара“* се преминава към изпълнение на упр. 1 в учебника.
2. Прави се извод, че с помощта на представките от глаголите в несвършен вид може да се образуват глаголи от свършен вид. При наличие на време може да се дадат примери и с други представки.
3. По същия начин се правят изводи и за другите случаи на образуване на глаголи от противоположния вид.
4. Следва се логиката на урока в учебника и ТСР.

Тема: Делать долго – сделать сразу…

I. Цели:
Развиване на умение за изразяване на завършено/незавършено действие.
Лингвистична компетентност:
- **Граматическа компетентност:**

Формиране на навик за образуване на глаголи от свършен и несвършен вид с помощта на наставка *-ну* и от друг корен.
Речева компетентност:
Развиване на умение за изразяване на съгласие/несъгласие и покана за извършване на съвместно действие.
Комуникативна компетентност:
Формиране на навик за кратко монологично изказване с целенасочен избор на вида на глагола по зададени ситуации.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**
1. Урокът започва с прочитане на историята за язовчето и катарака. Отработва се по методиката за работа с текст.
2. Изпълнява се упр. 2 и се прави извод за наставките, които показват еднократност и продължителност на действието. Затвърждава се с упр. 3.
3. Втория час след изпълнението на упр. 4 се прави извод за двойките глаголи, които образуват противоположния вид от друга основа.
4. Следва се логиката на урока в учебника и ТСР.
5. След упр. 5 може да се направи продължение, в което са включени глаголи от различните групи.
6. Допълнителни упражнения за писмено изпитване по вид и време на глагола.
   1.
   1.а) Определить вид глаголов – образовать глаголы противоположного вида:
   крикнуть, знать

б) С первой парой глаголов придумайте предложения во всех возможных временах.

2.а) Определить вид и время глаголов – написать текст во всех возможных временах: Мои друзья идут в город. Я сижу сам на берегу. Передо мной бежит широкая река. Чайки низко пролетают надо мной. Моя собака лает и ищет лису. Я открываю книгу и начинаю ее читать.
б) Изменить вид глаголов – написать во всех возможных временах.

3. Перевести:
Тази котка всеки ден хваща по една мишка. Но днес тя не е хванала нито една.

2.
1.а) Определить вид глаголов – образовать глаголы противоположного вида: кончаться, придумать
б) Со второй парой глаголов придумайте предложения во всех возможных временах.

2.а) Определить вид и время глаголов – написать текст во всех возможных временах: Скоро придет лето. Расцветут деревья. Зазеленеют луга. Прилетят с юга птицы и принесут тепло. Соловей запоет звонкую песню. Ребята сделают скворечники и встретят перелетных птиц.
б) Изменить вид глаголов – написать во всех возможных временах.

3. Перевести:
Тази година ще почиваме през юли. Най-добре ще починем в планинския курорт.

3.
1.а) Определить вид глаголов – образовать глаголы противоположного вида: сказать, ловить
б) С первой парой глаголов придумайте предложения во всех возможных временах.

2. а) Определить вид и время глаголов – написать текст во всех возможных временах: Я буду заниматься один. Вечером я буду читать новый журнал или писать письма друзьям. Пока ты будешь готовить обед, мы будем смотреть фильм. Нина будет сидеть дома. Ей надо учить уроки. Ребята будут звонить утром.
б) Изменить вид глаголов – написать во всех возможных временах.

3. Перевести:
Много е топло – ще отворя прозореца.Ще го отварям всеки път, когато искам.

4.
1.а) Определить вид глаголов – образовать глаголы противоположного вида: пить, решить
б) С первой парой глаголов придумайте предложения во всех возможных временах

2. а) Определить вид и время глаголов – написать текст во всех возможных временах: Темные тучи плыли низко. Они несли дождь. Капли стучали по крыше и текли по стеклу. По дороге бежали холодные ручьи. Цветы радовались весеннему дождю. Бабушка рассказывала внуку сказку. Мальчик слушал с удовольствием.
б) Изменить вид глаголов – написать во всех возможных временах.

3. Перевести:
Ще получаваме вестника всеки ден.За пръв път ще го получим на 15 февруари.

Тема: Каждый имеет право на счастливую жизнь!

I. Цели:

Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Взаимоотношения“*.

Речева компетентност:

Трениране на речевия модел за изразяване на съгласие/несъгласие.

Трениране на речевите образци в нови (вариантни) ситуации чрез използване на илюстративен материал.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навика за кратко монологично изказване по ключови думи.

Усъвършенстване на навика за изразяване на собствено мнение по зададена тема.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с някои моменти от „Всеобща декларация за правата на човека“ и „Конвенция за правата на детето“.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с беседа на тема „Права и задължения на ученика в училище“, която се базира на училищния Правилник за вътрешния ред. По време на беседата се изяснява какво е право и какво е училищният Правилник за вътрешния ред.
2. Преминава се към разглеждане на двата документа в упр. 1. Изяснява се, че общата дума в тях е „право“.
3. Разглежда се схемата в упр. 2 и се коментират правата на човека по нея. Обръща се внимание на фразата *„имеет право на…“*.
4. При изпълнението на упр. 3 се прави връзка с упр. 2. Работи се по образеца:
   Каждый человек имеет право жить, быть свободным, трудиться, учиться, отдыхать.
5. В упр. 4 учениците трябва да защитят своята позиция по въпроса за свободата на личността.
6. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР. Коментират се някои от статиите в „Конвенция за защита правата на детето“.
7. Да се обърне специално внимание на упр. 7 и 8, които спомагат за развиването на устната реч на учениците.

Тема: Борец за права человека

I. Цели:

Усъвършенстване на навиците за разбиране и съобщаване на основна информация от текст.

Развиване на устната монологична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Лексическа компетентност:**

Актуализиране на лексиката по темата *„Взаимоотношения родители – дети“*.

Речева компетентност:
Усъвършенстване на навиците за отделяне на информация от текста, която да потвърждава или отрича отделни факти.
Усъвършенстване на навиците за прилагане на различни стратегии при осмисляне на текст.
Усъвършенстване на навиците за селективно четене.
Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навиците за слушане с цел извличане на информация.
Усъвършенстване на навиците за разкриване на причинно-следствените връзки между събитията и за изразяване на лично отношение.
Усъвършенстване на навика за възстановяване на реда на действията в текст.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**
1. Урокът започва с беседа по правата на човека. Изяснява се как се наричат защитниците на тези права и как защитниците се борят за извоюването им.
2. Преминава се към запознаване с авторката на разказа „Борец за права човека".
3. Първия час се работи по текста на стр. 82–83, а втория по текста на стр. 84–85.
4. Всяка от частите може да бъде разделена на по-малки части според възможностите на класа.
5. Работи се по методиката за работа с текст. Упражненията са по двете части и са след текста на стр. 85.
6. В края на втория час е подходящо да се отдели повече време за упр. 12, където е желателно учениците не само да отговорят на въпросите, но и да аргументират своя отговор.

Тема: Я сегодня вафли ел…

I. Цели:
Актуализиране на знанията за глагола на функционално и системно равнище.
Развиване на устната монологична реч на учениците.
Лингвистична компетентност:
- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране.
- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците с лексика по темата *„Еда"*.
- **Граматическа компетентност:**

Осъзнаване на връзката между граматическите категории *„вид"* и *„время глагола"*.
Речева компетентност:
Трениране на речевите модели във вариантни ситуации при молба за съвет и даване на съвет.
Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навиците за слушане на звучаща диалогична реч.
Усъвършенстване на навиците за извличане на необходимата информация от текст.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с прочитане на стихотворението от упр. 1 и разговора с лекарката от упр. 2. Учениците отговарят на въпросите преди и след тях.
2. След наблюдение върху отбелязаните глаголни форми се прави извод за връзката между вида и времето на глагола.
3. Изпълнява се упр. 3 в учебника и съответните упражнения в ТСР.
4. Преминава се към упр. 4. Работи се по методиката за работа с текст. Прави се коментар как би изглеждала ръката на всеки ученик според „Правило за петте пръста".
5. Учениците предлагат съвети за безпроблемно здравословно хранене.
6. За домашна работа може да се предложи на учениците да напишат рецепти за здравословно хранене.

Тема: Пора обедать!

I. Цели:

Развиване на устната диалогична реч на учениците.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране.

- **Лексическа компетентност:**

Обогатяване на речниковия запас на учениците по темата *„Еда"*.

Речева компетентност:

Затвърждаване на формулите на РРЕ при общуване в места за обществено хранене.

Пренасяне на речевите модели в нови ситуации.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за слушане с цел извличане на информация.

Усъвършенстване на навиците за изразяване на емоционално състояние: съгласие, възхищение, любопитство, учудване.

Усъвършенстване на навиците за водене на разговор в диалогична форма.

Интеркултурна компетентност:

Запознаване с някои ястия от руската национална кухня.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

1. Урокът започва с беседа за здравословното хранене. Учениците споделят свои опит и наблюдение.
2. Прави се извод къде и какво е целесъобразно да се яде за обяд. Това може да послужи за преход към упр. 1 в учебника.
3. Преди прочита на диалога от упр. 2 в учебника е добре учениците да се запознаят с *„Кулинарный словарик"* и да се семантизира непознатата лексика от разговора.
4. Усвояват се формулите от РРЕ, посочени в упр. 3.
5. На учениците се предлага да съставят подобни разговори.
6. За домашна работа може да се предложи на учениците да намерят рецепти за приготвяне на ястия от руската кухня.
7. В началото на втория час може да се преговори лексиката по темата *„Пища"*.

8. Преминава се към запознаването с ястията от руската национална кухня. Тук може да се провери какви ястия са намерили учениците.
9. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
10. Учениците се поставят в ситуация „Посетители в български национален ресторант“ и препоръчват храна от българската кухня.

Тема: Ещё раз о местоимениях

I. Цели:

Актуализиране на знанията за местоименията на функционално и системно равнище. Понятие за въпросителни и относителни местоимения.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на навиците за интониране: ИК-2.

- **Граматическа компетентност:**

Развиване на умението за разграничаване на въпросителните и относителните местоимения.

Речева компетентност:

Усъвършенстване на навиците за поставяне на въпроси по зададени ситуации.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за извличане на информация от текст.

Развиване на умения за водене на разговор в диалогична форма, бързина на реакциите и развиване на усет за следваща реплика.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът започва с прочитането на приказката за слона и мравката.
2. Прави се наблюдение върху подчертаните думи и извод, че това са въпросителни думи.
3. Разглежда се и се осмисля правилото за въпросително-относителните местоимения.
4. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
5. Упражнение 7 изглежда така:

   – Из данных простых предложений составьте сложное. Используйте вместо личных местоимений относительное местоимение который в правильной форме.

   Образец: Мы пошли в лес. В нём многое изменилось весной. – Мы пошли в лес, в котором многое изменилось весной.

   Охотник вышел к реке. В ней купались медвежата.
   Охотник вышел к реке, в которой купались медвежата.
   Лучи солнца осветили деревья. Они за минуту до этого казались тёмной массой.
   Лучи солнца осветили деревья, которые за минуту до этого казались темной массой.
   Мы остановились у озера. По нему плавали лодки.
   Мы остановились у озера, по которому плавали лодки.
   Я вошёл в лес. В нём было очень прохладно.
   Я вошёл в лес, в котором было очень прохладно.

Тема: Старая сказка на новый лад

I. Цели:

Обогатяване на знанията за местоименията на функционално и системно равнище.
Понятие за неопределителни местоимения.

Лингвистична компетентност:

- **Граматическа компетентност:**

Формиране на навик за разграничаване на неопределителните местоимения.
Разграничаване на употребата на неопределителните местоимения с частиците *-то* и *-нибудь.*

Речева компетентност:

Трениране на речевите образци във вариантни ситуации с целенасочено използване на неопределителни местоимения при въпрос и отговор.

Комуникативна компетентност:

Усъвършенстване на навиците за извличане на информация от текст.
Развиване на умения за водене на разговор в диалогична форма.

II. Ход на урока:

Урокът е предвиден за **два учебни часа.**

1. Урокът започва с беседа за народното творчество и за руските приказки. Припомнят се някои народни приказки, които учениците са чели или слушали.
2. Преминава се към наблюдението върху подчертаните местоимения. Разглежда се и се прочита правилото за неопределителните местоимения.
3. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
4. През втория час се работи върху затвърждаване употребата на местоименията с частиците *-то* и *-нибудь*. Добре е учениците да направят схема или таблица за употребата на двата вида местоимения.
5. Може да се предложи на учениците в края на часа да разкажат история с невероятен край с целенасочена употреба на неопределителните местоимения.
6. Задачата горе може да бъде дадена и за домашна работа.

Тема: Поиски продолжаются

I. Цели:

Обогатяване на знанията за местоименията на функционално и системно равнище.
Понятие за отрицателни местоимения.

Лингвистична компетентност:

- **Фонетична компетентност:**

Усъвършенстване на произносителните навици – място на ударението.

- **Граматическа компетентност:**

Формиране на навик за разграничаване на отрицателните местоимения.
Разграничаване на употребата на отрицателните местоимения с представките *ни-* и *не-*.

Речева компетентност:

Трениране на речевите образци във вариантни ситуации с целенасочено използване на отрицателни местоимения при въпрос и отговор.

Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навика за съставяне на монологично изказване при трансформация на текст.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **един учебен час.**

1. Урокът може да започне с беседа по историята за изчезналата питка и по разследването на тази история.
2. Учениците да предположат с разпитването на свидетеля Барбоскин ли свършва историята или детективът Мышкин ще продължава разследването. След този преход се преминава към упр. 1.
3. Прочита се текстът на упр. 1, отговаря се на въпросите преди и след него и се обръща внимание на подчертаните думи. Прави се сравнение с българския език по образуването на отрицателните местоимения.
4. Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.
5. Да се наблегне на основните правила, които трябва да знаят учениците за отрицателните местоимения:
   – с кои представки се образуват;
   – какво означават местоименията с *ни-* и какво с *не-*;
   – какъв е правописът при употребата с предлог;
   – къде пада ударението;
   – как се скланят.
6. Упражнение 8 изглежда така:
   Муркин шёл по дороге. Он никого не видел. Он ни с кем не говорил. Он никого не встречал. Он никому (ни о чём) не говорил.
7. Упражнение 9 изглежда така:
   В лесу Колобок никого не боится. Ему некого бояться. Бабка больше ничему не радуется. Ей нечему радоваться. Бабка и дедка ничем не занимаются, только Колобка ищут. Бабке и дедке нечем заниматься. Свидетели ничего не рассказали о Колобке. Им нечего было рассказывать.

Тема: Цифра „семь“ известна всем

I. Цели:
Актуализиране на знанията за частите на речта на функционално и системно равнище.
Развиване на устната монологична и диалогична реч на учениците.

Комуникативна компетентност:
Усъвършенстване на навиците за комбиниране на познатите езикови явления.

II. Ход на урока:
Урокът е предвиден за **два учебни часа.**
Следва се ходът на урока в учебника и ТСР.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №1
I вариант

1. Прочитайте текст и задайте вопросы к нему. Определите падеж существительных и прилагательных.

В густом лесу на высоком дереве белка устроила гнездо. Ещё осенью она позаботилась о тёплом гнёздышке. Зимой лесному зверьку здесь будет хорошо и уютно.

_____ белка устроила гнездо? В _____ лесу и на _____ дереве белка устроила гнездо? _____ она позаботилась ещё осенью? О _____ гнёздышке она позаботилась? _____ _____ здесь будет хорошо и уютно зимой?

_____ зверьку здесь будет хорошо и уютно?

2. Запишите, где были эти люди, если знаете, что:

а) Маленький мальчик ходит в новую школу.

_____

б) Известная певица ходит в музыкальный театр.

_____

в) Вчера молодой архитектор посетил художественную выставку.

_____

3. Обведите кружочком правильный ответ.

Виктор читает	Мальчики занимаются	Учебный год начинается
а) спортивный журнал;	а) с лёгкой атлетикой;	а) през осенью, в сентябре;
б) спортивного журнала;	б) лёгкую атлетику;	б) осенью, в сентябре;
в) спортивному журналу.	в) лёгкой атлетикой.	в) осенью, през сентябре.

4. Заполните пропуски. Используйте слова-помощники.

Мальчик встретил _____.

Мальчик помог _____ решить _____.

Слова-помощники: *новый учитель, младшая сестра, трудная задача*

5. а) Образуйте от данных существительных прилагательные. Запишите с ними словосочетания.

справедливость – _____ мальчик

зависть – _____ человек

любознательность – _____ девочка

б) Используйте полученные прилагательные. Ответьте на вопросы.

На кого можно положиться в трудный момент?

_____

С кем не хотите общаться?

_____

С кем всегда интересно разговаривать?

_____

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №1
II вариант

1. Прочитайте текст и задайте вопросы к нему. Определите падеж существительных и прилагательных.

Белая берёза хорошо растёт и в зелёном лесу, и в городском парке. Лучшие поэты посвящали стихи этой стройной красавице. О русской берёзе написано много сказок и рассказов.

_____ растёт белая берёза? И в _____ лесу, и в _____ парке растёт берёза? _____ красавице посвящали стихи лучшие поэты? _____ написано много сказок и рассказов? О _____ берёзе много сказок и рассказов?

2. Запишите, о чём говорили эти люди, если знаете, что:

а) Сегодня Серёжа вернулся из летнего лагеря.

_____

б) Ребята написали контрольную работу.

_____

в) Папа смотрел футбольный матч.

_____

3. Обведите кружочком правильный ответ.

В зоопарке я видел	Весной мы восхищаемся	Рождество празднуем
а) большой медведь;	а) на яркое солнце;	а) зима, в декабре;
б) большого медведя;	б) ярким солнцем;	б) зимой, в декабре;
в) большому медведю.	в) яркому солнцу.	в) през зимой, в декабре.

4. Заполните пропуски. Используйте слова-помощники.

На улице дети встретили _____.

Саша помог _____ написать _____.

Слова-помощники: *пожилая женщина*, *младший брат*, *домашнее задание*

5. а) Образуйте от данных существительных прилагательные. Запишите с ними словосочетания.

искренность – _____ друг

жадность – _____ человек

верность – _____ подруга

б) Используйте полученные прилагательные. Ответьте на вопросы.

С кем можно поделиться своими тайнами?

_____

С кем предпочитаете не общаться?

_____

Кого вы уважаете?

_____

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №2
I вариант

1. Прочитайте текст. Закончите вопросы.

Огромная зелёная тайга. Здесь живут сильные и умные звери – бурые медведи. Люди называют их настоящими хозяевами самого большого на земле леса.

Они быстро бегают и ловко забираются на деревья. Знают медведи, где найти вкусный мёд или сладкую малину. Жарким летом медведей можно увидеть на реках. Огромными лапами они ловят рыбу даже в бурной воде.

Зимой медведи ложатся в глубокие берлоги. В тёплых норах у медведиц появляются на свет маленькие медвежата. Они остаются жить с матерями три года. Ранней весной семьи выходят из убежищ.

Кто _____?
Куда _____?
У кого _____?
Откуда _____?

2. Ответьте на вопросы. Кто где был? Кто откуда вернулся?

Младшие школьники посетили новые музеи.

_____

_____

Известные спортсмены ездили на международные соревнования.

_____

_____

3. а) Раскройте скобки. Задайте вопросы к словосочетаниям в скобках. Определите падеж существительных и прилагательных.

На (зелёная поляна) у (холодный источник) рос (красивый нарцисс).

_____

В (зимний лес) туристы увидели на белом снегу у (высокая сосна) следы (большой медведь).

_____

б) Напишите предложения во множественном числе.

_____

_____

4. На месте точек допишите недостающие окончания.

Есть разн____ географическ____ карт____.
Физическ____ карт____ рассказывают о суше, о син____ мор____ и глубок____ океан____, о полноводн____ рек____ и чист____ озер____. Они показывают, где расположены материк____ и остров____.
На политическ____ карт____ – стран____ и государственн____ границ____, столиц ____ и город____ различн____ государств____.

5. **Составьте предложение из данных слов.**

На, новогодний праздник, весёлые люди, собираться, у, праздничные столы.

_____.

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №2
II вариант

1. Прочитайте текст. Закончите вопросы.

В лиственных лесах всегда весело и светло. На душе становится радостно от шума пёстрых листьев, движения солнечных зайчиков, мелькания бабочек. В зелёных вершинах буйствует ветер, а в кустах тихо и сумрачно. На старых дорогах и тропах можно найти грибы. В густых тенистых лесах грибов обычно нет. На самых солнечных лесных полянках краснеют душистые ягоды земляники. А сколько вокруг синих колокольчиков, белых ромашек, жёлтых одуванчиков! Даже у самых равнодушных людей захватывает дух от этого буйства красок и запахов.

В каких _____?
Чего _____?
У кого _____?
От чего _____?

2. Ответьте на вопросы. Кто где был? Кто откуда вернулся?

Знаменитые путешественники ездили в северные страны.

_____.
_____.

Старшие школьники поднимались в высокие горы.

_____
_____

3. а) Раскройте скобки. Задайте вопросы к словосочетаниям в скобках. Определите падеж существительных и прилагательных.

(Небольшое озеро) блестит в (красивый парк) у (белая скала).

_____

В (весенний сад) вокруг (белая берёза) летала (трудолюбивая пчела).

_____

б) Напишите предложения во множественном числе.

_____
_____

4. На месте точек допишите недостающие окончания.

Есть разн____ географическ____ карт____.
Физическ____ карт____ рассказывают о рельефе Земли, о высок____ гор____ и широк____ равнин____ , низменност____ и возвышенност____. На такой карте мы видим, какие это мор____ и озёр____, глубок____ они или мелк____.
Климатическ____ карт____ рассказывают о климате в разн____ точк____ Земли.
Экономическ____ карт____ рассказывают об экономике различн____ стран____.

5. Составьте предложение из данных слов.

Во, многие страны, новогодний праздник, не проходить, без, шумные карнавалы.

_____

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №3
I вариант

1. Прочитайте текст и задайте вопросы к нему. Определите падеж существительных и прилагательных.

И в зелёных лесах, и в городских парках можно увидеть удивительных птиц – скворцов. Они рассаживаются по высоким веткам и начинают шумные концерты. Всё вокруг наполняется прекрасными трелями. В их песнях можно услышать и лай собак, и автомобильные гудки, и песни других птиц. Люди прислушиваются к удивительным звукам и радуются маленьким певцам.

Кого _____?
Чем _____?
Какие _____?
К чему _____?

2. а) Наведите порядок. Составьте словосочетания. Если нужно, поставьте предлог.

радуются	дальние страны	_____
поздравил	весенние цветы	_____
гордится	высокие горы	_____
ездим	пожилые люди	_____
восхищаемся	свои дети	_____
помогали	близкие родственники	_____

б) С одним из словосочетаний составьте предложение.

_____

3. Раскройте скобки. Задайте вопросы к словосочетаниям в скобках. Определите падеж существительных и прилагательных.

(Туристическая фирма) предлагает (интересная экскурсия) по (красивая река).

_____

(Большие птицы) полетели к (высокие деревья) и сели на (острые верхушки)

_____

4. Замените выделенные существительные глаголом. Запишите по-другому.

Далёкий космос вызывает у меня **интерес**.
Я _____.
Современная музыка – моё **увлечение**.
Я _____.

5. Составьте предложение по схеме. Там, где возможно, употребляйте формы множественного числа.

Когда? Кто? выучить Что?

_____

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №3
II вариант

1. Прочитайте текст и задайте вопросы к нему. Определите падеж существительных и прилагательных.

С утра по небу неслись редкие серебристые облака. Они были похожи то на весёлых птиц, то на холодные льдины. Постепенно небо покрылось чёрными тучами и полил сильный ливень. По городским улицам потекли настоящие реки, а площади и дворы превратились в большие озёра. Вода вымывала в земле глубокие ямы.

На кого _____?

На какие _____?

Чем _____?

Где _____?

2. а) Наведите порядок. Составьте словосочетания. Если нужно, поставьте предлог.

удивляемся	южные страны	_____
увидел	свои родители	_____
рисует	бальные танцы	_____
полечу	природные чудеса	_____
интересуемся	редкие птицы	_____
купили	цветные карандаши	_____

б) С одним из словосочетаний составьте предложение.

_____

3. Раскройте скобки. Задайте вопросы к словосочетаниям в скобках. Определите падеж существительных и прилагательных.

(Моя сестра) нашла под (колючая ель) (большой гриб).

_____

Мы покупаем в (большие магазины) (младшие братья) (новые игрушки).

_____

4. Замените выделенные существительные глаголами. Запишите по-другому.

Красивая картина вызывает его **восхищение**.

Он _____.

Древняя история – её любимое **занятие**.

Она _____.

5. Составьте предложение по схеме. Там, где возможно, употребляйте формы множественного числа.

Когда? Кто? заниматься Чем?

_____

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №4
I вариант

1. **Данные глаголы поставьте во все временные формы, дополните предложения:** *прочитать, учиться, объяснить:*
   а) Ребята _____ в 7 классе. В следующем году они будут _____ в 8 классе. В каком классе ты _____?
   б) Вова _____ эту книгу через 2 дня. Вове надо _____ эту книгу за 2 дня. Вова _____ эту книгу за 2 дня.
   в) Мальчик хочет _____ свой поступок. Завтра ты _____ свой поступок. Ты уже _____ свой поступок?

2. **Найдите место глаголам видовой пары в данных предложениях.**
   Я _____ стихотворение, но ещё не _____ и не могу прочитать его наизусть. (выучить, учить)

3. **Составьте предложение из данных слов:**
   Туристы, любить, ходить, по, узкая, улица, старый, Несебр
   _____

4. **Переведите:**
   Искам да ти обясня задачата.
   _____
   През лятото трябва да се почива активно.
   _____

5. **Раскройте скобки. Напишите правильное отрицательные местоимения. Поставьте ударения в отрицательных местоимениях.**
   Ему (не, ни) с кем встречаться. _____.
   Библиотека была закрыта, и вернуть книгу было (не, ни)кому. _____
   _____.
   Видеть вас ещё раз у меня нет (не, ни)какой возможности. _____
   _____.
   Нет (не, ни)чего дороже доверия. _____.

6. **Вместо точек вставьте частицу *-то* или *-нибудь*.**
   За дверью послышались чьи-_____ шаги.
   Кто-_____ возражает против этого предложения?
   Он остановился, стал прислушиваться к чему-_____.
   Нужно у кого-_____ спросить об этом.

ПРОВЕРОЧНАЯ РАБОТА №4
II вариант

1. **Данные глаголы поставьте во все временные формы, дополните предложения:**
нарисовать, заниматься, поехать
а) Ребята _____ спортом. Мальчики будут _____ спортом в 8 классе. В лагере они _____ спортом.
б) Художник _____ эту картину через 2 дня. Художнику необходимо _____ эту картину быстро. Художник _____ картину за 2 дня.
в) Мальчик собирается _____ за границу. Когда ты _____ за границу? Папа вчера _____ в командировку.

2. **Найдите место глаголам видовой пары в данных предложениях.**
Я _____ брату сказку. Когда _____ её, пойду играть в футбол. (рассказать; рассказывать)

3. **Составьте предложение из данных слов:**
Ученики, старший, класс, хотеть, поехать, в, город, на, Нева
_____

4. **Переведите:**
В час не бива да се говори високо.
_____
Аз обичам да ходя на кино.
_____

5. **Раскройте скобки. Напишите правильное отрицательные местоимения. Поставьте ударения в отрицательных местоимениях.**
(Не, ни)кто не встретил приехавших. _____.
(Не, ни)какого письма я (не, ни) от кого не получал. _____
_____
Ему (не, ни) к кому было пойти. _____.
Этому одинокому человеку поговорить (не, ни) с кем. _____
_____.

6. **Вместо точек вставьте частицу *-то* или *-нибудь*.**
Кто-_____ получил приглашение на концерт?
Кажется, кто-_____ выполнил её просьбу.
На улице раздаются чьи-_____ голоса.
Нужно прийти к какому-_____ решению.

Текстове в аудиокасетата/CD

Добро пожаловать в Страну знаний!

Листья в рощах облетают,
Пожелтели склоны гор,
Улетают птичьи стаи
С наших речек и озёр.

До свиданья, лес и поле,
И садов густая тень,
В сентябре за партой в школе
Начинаем новый день.

В лагере скучать не приходится

Таня: Витя, куда ты будешь поступать после седьмого класса?

Витя: Я никуда не собираюсь поступать. С первого класса я учусь в лицее и буду там учиться до одиннадцатого класса.

Таня: А для меня седьмой класс очень ответственный. Я хочу поступить в языковую гимназию. Для этого мне надо готовиться к экзаменам.

Дима: А я буду учиться в моей школе до девятого класса. А когда получу аттестат об общем среднем образовании, пойду учиться в гимназию.

Таня: Мне это не очень понятно – в Болгарии среднее образование мы получаем после двенадцатого класса.

Витя: В России после окончания девятого класса ребята получают аттестат об общем среднем образовании. Образование можно продолжить в любом лицее, гимназии или остаться в своей школе. Вступительных экзаменов не сдаём. В одиннадцатом классе мы получаем аттестат о полном среднем образовании и получаем право поступать в ВУЗы (высшие учебные заведения).

Таня: Понятно. А сколько раз в году у вас бывают каникулы?

Дима: Четыре раза – осенью, зимой, весной, летом. Самые короткие – осенние, после первой четверти. А самые длинные, как и у вас, – летом.

Таня: Что такое четверть?

Витя: Учебный год у нас делится на четыре части – четверти.

Таня: А наш учебный год – на две части – „сроки“.

Крепко в памяти держи!

Упражнение 13

Возразите собеседнику. Употребите подходящие предлоги. Проверьте ваши ответы.

– Машина остановилась ... (около) дома?
– Нет, ... (за) домом.

– Эта книга ... (на) столе?
– Нет, ... (между) тетрадью и словарём.

– Андрей сидит ... (с) Мариной?
– Нет, он сидит ... (за) Мариной.

– Кросс будет ... (вокруг) стадиона?
– Нет, мы будем бежать ... (по) парку.

– Ты будешь ждать меня ... (около) почты?
– Нет, ... (на) почте.

– Ты отдыхал у вас ... (на) даче?
– Нет, мы всей семьёй отдыхали ... (за) границей.

О Юрке, носороге и математике

Всё утро Юра играл в футбол. А когда до начала занятий всего час остался, то вспомнил, что не сделал домашнего задания по математике. Он решил пойти к Серёже, который жил недалеко от школы, и списать у него задачи.

Идти надо было мимо зоопарка.

– Ладно, – думает, – схожу на минутку.

В зоопарке Юра сначала подразнил лису и обезьянку, а потом *бросил* камешек в носорога. Попал камень в носорога. Юра достал из сумки тетрадку, сделал из неё трубку и ткнул носорога.

Вдруг носорог как бросится! Схватил тетрадку и... проглотил.

– Ты что делаешь? – закричал Юрка. – Отдай!

На шум прибежал смотритель.

– Ваш носорог шуток не понимает, – говорит Юрка. – Ну как я теперь без тетрадки в школу пойду? По математике тетрадка. Я там задачи целую неделю решал. А сам подумал: „Может, и хорошо, что носорог тетрадку съел. Теперь и задачи переписывать не надо".

– Вот что, – говорит он смотрителю. – Вы мне справку дайте, что носорог мою тетрадку съел. Только напишите раза четыре „действительно." Так всегда в справках пишут.

Смотритель оказался неплохим человеком и выполнил просьбу Юрки.

Схватил Юрка свою справку и побежал. Очень быстро он бежал. Но только всё равно, опоздал на восемь минут.

Прочитал учитель справку. Плечами пожал.

– Прочитай-ка сам вслух, – сказал он.

– „Справка. Дана ученику Клюеву Юре в том, что он действительно был в зоопарке. Он действительно дразнил лису. А мне он действительно так надоел, что я вынужден был съесть у него тетрадку. По математике. А задачи в этой тетради были не выполнены. Действительно. Действительно. Действительно. Носорог."

Порядочный человек

Дедушка: Ты знаешь, про кого можно сказать: „порядочный человек"?

Витя: Конечно, знаю. Порядочный – это человек, который любит *порядок*, не разбрасывает по комнате свои вещи, вовремя приходит в школу или на работу.

Дедушка: Да нет! Про того, кто любит порядок, говорят: аккуратный.

Витя: Но ведь корень слова „порядочный" – порядок? Разве я не прав?

Дедушка: Да, в этом ты прав. Но когда мы говорим: „Он порядочный человек", – речь идёт не о простом порядке.

Витя: А о каком другом порядке?

Дедушка: Этот порядок – верность, честность, благородство. Порядочный человек испытывает радость за чужой успех и скорбит о чужой беде. Очень важно, как человек живёт, как он относится к окружающим.

Самый близкий друг

Саша уже давно сделал уроки и с тоской смотрел в окно: погода стояла замечательная. Вот бы погулять! Как назло, он сегодня поссорился со своим самым близким другом

Мишей. Со двора доносился весёлый смех. Это Миша как ни в чём не бывало играл с ребятами на спортивной площадке.

Саша решил: „Раз так, пойду и я во двор. Пусть Мишка видит, что я не пропаду без него.“ Но подойти к ребятам во дворе Саша не решился. У подъезда стоял незнакомый мальчик. Он был младше Саши.

– Давай дружить! – неожиданно предложил Саша.

Коля обрадовался новому знакомству. Он сразу угостил Сашу жвачкой, рассказал о своей школе и классе. Саша его слушал не очень внимательно. Он всё время поглядывал в сторону Миши и надеялся, что друг увидит его и позовёт играть вместе. Но Миша был так увлечён игрой с другими мальчиками...

В это время появилась Сашина мама, и Саша громко, чтобы все слышали, закричал: „Мама, познакомься, это мой новый друг Коля!..“

Мой друг Петька

На уроке русского языка Татьяна Евгеньевна объявила:

– Сегодня мы будем писать сочинение под названием „Мой друг“. Ваше описание должно быть кратким и ясным.

„Напишу-ка про Петьку! – решил я. – Он сидит прямо передо мной – очень удобно его описывать!“

В этот момент Петька как будто почувствовал, что я за ним наблюдаю, и пошевелил ушами.

И поэтому сочинение я начал так: „Мой друг здорово шевелит ушами...“

Описывать Петьку оказалось легко и очень интересно. Я даже не заметил, как к моей парте подошла Татьяна Евгеньевна.

– Вова, про кого это ты написал?

– Так, про одного человека из нашего класса, – загадочно ответил я.

– Прекрасно! – воскликнула учительница. – Читай вслух, а мы будем угадывать, кто этот человек.

– Мой друг здорово шевелит ушами, – начал я. – Они у него огромные, как у слона.

– Да это же Паша! – воскликнула Люда. – У него как раз такие уши.

– Вот и неправильно! – отрезал я и продолжал: „Мой друг не любит учиться. Он хилый и бледный. Глазки маленькие и хитрые. Он часто врёт и любит хвастаться“.

– Ребята! Да это же сам Вовка! – вдруг закричал Петька. – Всё совпадает!

В классе наступило оживление.

– Правильно! – кричали ребята. – Вот так Вовка! Здорово сам себя описал!

– Раз все угадали, значит, действительно похож, – сказала учительница.

– Да не я это! – Это Петька! Разве не ясно?!

Все захохотали, а Петька показал мне язык.

– А сейчас мы послушаем, что Петя написал, – сказала Татьяна Евгеньевна.

Петька начал громко читать:

– „У моего друга красивое лицо! Он умный и сильный. Мой друг знает всё на свете. Он и днём, и ночью готов прийти мне на помощь!“

– Вот это друг! – восхитилась Татьяна Евгеньевна. – Ну-ка, ребята, кто это?

Но мы ничего не понимали и недоумевающе переглядывались.

– Кто же герой твоего рассказа? – сказала учительница.

Петька потупил глаза и застенчиво произнёс:

– Это я.

Прекрасная, радушная, гостеприимная...

В семейной усадьбе маленький Лёвушка больше всего любил играть со своим старшим братом Николаем.

Николенька был удивительным фантазёром и выдумщиком. Однажды он объявил младшему брату, что у него есть тайна. Эта великая тайна записана на зелёной палочке. А палочка эта зарыта на краю дороги у глубокого оврага. Когда тайна откроется, все люди станут счастливы. Любимый брат говорил, что остаётся лишь найти зелёную палочку, и тогда на земле исчезнут войны и болезни, а люди будут братьями.

Легенду о зелёной палочке великий писатель помнил до конца своей жизни. Он верил, что люди обязательно откроют истину, которая поможет уничтожить всё зло в мире.

Мы устроились неплохо...

– Здравствуй, Коля! Сегодня я тебе звоню по телефону, но в ближайшие дни нам проведут Интернет и мы сможем разговаривать чаще.

– Привет, Витя! Это здорово! Как вы устроились на новом месте?

– Неплохо! Мы живём в новом районе. Квартира нас устраивает, хотя она не очень большая. Но у меня есть своя комната.

– На каком этаже вы живёте?

– На тринадцатом. На лифте мы поднимаемся на наш этаж за считанные минуты.

– Ты уже познакомился с кем-нибудь из вашего дома?

– Да. К нам на новоселье приходили в гости наши соседи.

– А много у вас соседей?

– На нашем этаже – четыре квартиры. Рядом с нами живут очень милые пожилые люди: бабушка Валя и дедушка Толя. В двух квартирах живут иностранцы. Напротив – молодая семья: немцы с двумя детьми. Девочке лет пять, мальчишке – два года. А в четвёртой квартире живут журналисты из Болгарии. Их дети – Ваня и Петя – близнецы. (Между прочим, Ваня – это мальчик, а Петя – девочка.) Завтра мы идём с ними на каток.

– А у нас пока нет катка, потому что озеро ещё хорошо не замёрзло.

– Ну, пока всё! Передавай привет всем ребятам из нашего класса.

Колыбель российских рек

– Здравствуйте! Нас заинтересовало Ваше предложение посетить Валдайский национальный парк.

– Если вы ещё не бывали в этих краях, то обязательно поезжайте – не пожалеете!

– Как будет организован наш отдых?

– Гости размещаются в гостиницах, на турбазах или в лагерях. Питание – трёхразовое. Наша фирма предлагает и богатую культурную программу. Так что скучать некогда!

– Кто сопровождает туристов во время экскурсий?

– Представитель фирмы. Но в музеях беседы проводят опытные экскурсоводы, а в походах с туристами работают инструкторы высшей квалификации.

– В программу экскурсий входят развлечения?

– Конечно. В зависимости от времени года предлагаются на выбор: катание с гор на санках и на лыжах, речные переходы на байдарках, лодках, катамаранах, прогулки на лоша-

дях и многое другое. Ещё в день приезда на турбазу или в дом отдыха вы получите более подробную информацию и заполните бланк с желанием участия в мероприятиях.

– Большое спасибо!

Визитная карточка Деда Мороза

Желаю, чтобы Дед Мороз
Мешок Вам радости принёс!
Второй мешок чтоб был со смехом!
А третий чтобы был с успехом!!!
Пусть светлый праздник Новый год!
Друзей Вам новых принесёт!
Улыбки, радость, песни, смех
Разделит поровну на всех.

Желаю Вам под Новый год
Веселья звонкого, как лёд,
Улыбок светлых – как янтарь,
Здоровья – как мороз в январь!
Дружбы, радости и смеха,
Новых знаний, сил, успеха,
Жизни в счастье и в ладу,
Я вам искренно желаю
В наступающем году!

На планете праздник – Новый год!

Через две недели после празднования Нового года в ночь с 13-ого на 14-ое января в России ежегодно происходит маленькое чудо – наступает Старый Новый год.

Разве может, скажете вы, Новый год быть „старым“? Может! Само название этого праздника указывает на связь со старым стилем календаря, по которому Россия жила до 1918-ого года. Этот календарь отставал на 13 суток от календаря, по которому тогда жила вся Европа.

В России давно уже действует новый календарь. Но и в наши дни сохранилась традиция отмечать „старый“ Новый год. Люди ещё раз садятся за праздничные столы, поют, веселятся.

Как замечательно, что праздник повторяется дважды. Можно поздравить всех, кого забыли или не успели поздравить 31-ого декабря, встретиться с друзьями и ещё раз зажечь огни новогодней ёлки!

Пропустил – наверстай!

Упражнение 2. Проверьте себя.

Не бывает

- моторной лодки без синей реки
- новогодних праздников без весёлых песен
- вкусного хлеба без белой муки
- летнего дождика без грозовой тучи
- ароматной розы без острых шипов
- волшебных сказок без интересного начала
- осеннего леса без вкусных грибов
- настоящей дружбы без верных друзей
- смелых лётчиков без чистого неба
- родного дома без открытых дверей
- раннего утра без красивого рассвета
- серого дыма без жаркого огня
- больших школ без шумных переменок
- любимой мамы без меня.

Да и нет

Этот удивительный случай произошёл с одной женщиной. Её звали тётя Римма.

Был у неё большой рыжий кот по имени Лёша. Тётя Римма любила гулять с Лёшей в парке и сидеть с ним на скамейке.

Дело было летом, в конце июля или в начале августа, когда в Москве бывает особенно жарко. Вот сидят они вдвоём на скамеечке и замечательно отдыхают: мирно поют птицы, тётя Римма читает любимый журнал, а кот Лёша сладко спит рядом.

Стало сильно припекать. Тётя Римма перестала читать журнал и говорит:

– Ну и жара! Давно такой жары не было, года три. Правда, Лёша?

Тут Лёша открыл глаза и тихо ответил:

– Да!

Тётя Римма ахнула и уронила на землю журнал. После этого она внимательно посмотрела на Лёшу:

– По-моему, кто-то сказал „да“. Это ты, Лёша?

– Да, – ответил Лёша.

– А, может быть, это мне показалось?

– Нет, – ответил Лёша.

– Но ведь ты раньше никогда не разговаривал?

– Нет.

– А сейчас научился?

– Да.

– Что ты всё время повторяешь „да“ и „нет“! Ты что, других слов не знаешь?

– Нет.

– А может быть, всё это мне приснилось? – Она... проснулась и открыла глаза.

– Ну, конечно, приснилось! – успокоилась тётя Римма. – Сколько я спала?

Немного, минут пятнадцать-двадцать.

Мирно пели птицы. По-прежнему припекало солнце. Кот Лёша, большой и рыжий, по-прежнему сладко спал рядом.

– Какой странный сон мне приснился! – сказала тётя Римма. – Разве коты умеют разговаривать?

– Нет, – ответил Лёша.

С переездом в новый дом!

– Здравствуйте, дорогие соседи!

С переездом! С новосельем!
Встретим новый дом весельем!
Пусть живёте славно в нём!
Пусть живут на новом месте
Счастье, радость с вами вместе!

– Добро пожаловать! Заходите, пожалуйста. Располагайтесь. У нас пока ещё мало мебели, но, как говорится: „В тесноте, да не в обиде“.

– Мы желаем вам счастье в доме умножать, нас почаще в гости звать. Примите от нас подарки. Они вам обязательно пригодятся. Тебе, дорогой сосед, мы дарим инструменты: молотки, клещи, отвёртки, гвозди.

– Спасибо! Ваши подарки очень кстати. Я хочу поменять в кухне электрические розетки, а в гостиной и коридоре – выключатели.

– Тебе, Витя, мы дарим вот эти малярные кисти. Будешь помогать красить стены.

– Я хочу перекрасить стены в детской комнате, чтобы в ней стало светлее.

– А тебе, дорогая соседка, мы дарим книги по дизайну квартиры. Они помогут тебе обставить квартиру и сделать дом красивым и уютным.

– А вот и подарки, которые помогут освоиться на новом месте жительства: карты с указанием местных дорог, путеводители по местным достопримечательностям, правила парковки автомобилей.

– Я возьму справочники, в которых указаны местные достопримечательности.

– Я – рекламные проспекты с адресами магазинов.

– А я – правила парковки автомобилей.

Корабль – туча

Очень давно в одном городе жила бедная женщина с малолетним сыном.

Её муж был капитаном. Однажды в бою с морскими пиратами погибла вся команда. На память об отважном капитане остался у сына лишь один отцовский мундир. Сын никак не мог дождаться дня, когда его наденет. На вопрос матери: „Кем ты хочешь быть?“ – мальчик неизменно отвечал:

– Конечно, капитаном!

– Хорошо, – говорила мать. – Тогда учись!

И мальчик старательно учился. Сначала с матерью он был очень ласков. Но когда окончил ученье и надел на свои плечи отцовский мундир, стал стесняться показываться с ней перед людьми. Непосильная работа состарила мать. От былой красоты не осталось и следа. Женщина чувствовала, что сын изменился, но, как любая мать, прощала ему все недостатки.

Когда опять началась война с пиратами, мать проводила сына в море. На прощание она принесла ему последний кусок хлеба. Вышел сын в открытое море и пропал. Ждала его мать год. Ждала десять. Каждый день выходила на берег моря и смотрела вдаль до тех пор, пока солнце в её глазах не становилось чёрным.

В один прекрасный день в бухту вошёл красивый корабль под алыми парусами. На этом корабле все вещи сверкали золотом. Якорные цепи и даже сами якоря были золотыми. Люди ещё никогда не видели такого корабля. Все жители этого городка, от мала до велика, вышли на берег моря. И вдруг неожиданно для всех с мостика корабля прозвучала команда:

– Снести этот город с лица земли!

Ударили корабельные пушки, и били они до тех пор, пока в городе не осталось ни одного дома. Тогда корабль причалил к берегу. Грозный адмирал похвалил капитана корабля: „Молодец! Ты справился со своей задачей прекрасно и заслужил высшую награду“. Он повесил на шею капитана большой бриллиантовый крест.

А в это время из-под развалин домика вышла сгорбленная старушка.

– Куда тебя несёт, старая черепаха? – заорали на неё матросы.

– Я хочу спросить у капитана, есть ли у него мать, – ответила старуха.

Капитан узнал в старухе свою мать. Он сначала смутился, но потом закричал на матросов:

– Кто вам разрешил подпускать к кораблю всяких старух? Нет у меня никакой матери!

– А если у тебя нет матери, – сказала старуха, – значит, нет у тебя родины. Отец твой погиб, защищая наш город от пиратов. А ты, его сын, стал пиратом: за деньги, золото, за бриллиантовый крест разрушил родной город. А если нет у тебя родины, тогда не место тебе не только на земле, но и на море. Блуждающим людям – судьба блуждающих туч.

Только она успела это проговорить, как корабль стал подниматься к небу и превращаться в тучу.

– Мама, мама! – закричал капитан, но уже было поздно. Ветер подхватил тучу и понёс куда-то.

С тех пор эта туча бродит по свету. Другие тучи хоть дождём выпадают на землю, а эта носится от одного края неба до другого с опущенными якорями. Надеется зацепиться хоть за что-нибудь на земле, но всё напрасно...

Пропустил – наверстай!

Мы с соседом Вовкой договорились стать олимпийскими чемпионами и серьёзно начали готовиться к спортивным соревнованиям. Сначала отжимались от пола. Вовка отжался один раз, а я в два раза больше.

– Хорошо потрудились, – сказал Вовка, – а теперь давай бегать по прямым улицам.

Было двадцать градусов мороза, и мы натянули на себя шерстяные носки. Но запихнуть ноги в собственные ботинки оказалось трудно. Тогда я забрался в большие сапоги дедушки, а Вовка – в новые туфли мамы. Свитеров на нас было столько, что Вовка еле втиснулся в бабушкино пальто, а я – в мамину шубу.

На улице оказалось очень жарко. Пальто и шуба волочились по земле, и мы придерживали их руками. Мы побежали по снежным аллеям парка. Там встретили и других спортсменов. Но почему-то прохожие смотрели только на нас и смеялись.

Одни ребята остановили меня:

– Мальчик, ты почему в одних носках?

– Я не в одних, я в десяти, – объяснил я незнакомым ребятам.

– Да мы не о том, ты же без ботинок.

Я посмотрел, и, правда, сапог на мне не было. Я, наверное, сразу их потерял.

Мы с Вовкой побежали обратно.

Весна всем красна

Вешние воды

Ещё в полях белеет снег,
А воды уж весной шумят –
Бегут и будят сонный брег,
Бегут и блещут и гласят…

Они гласят во все концы:
„Весна идёт, весна идёт!
Мы молодой весны гонцы,
Она нас выслала вперёд!“

Весна идёт, весна идёт!
И тихих, тёплых, майских дней
Румяный, светлый хоровод
Толпится весело за ней.

Весенняя гроза

Люблю грозу в начале мая,
Когда весенний, первый гром,
Как бы резвяся и играя,
Грохочет в небе голубом.

Гремят раскаты молодые!
Вот дождик брызнул, пыль летит...
Повисли перлы дождевые,
И солнце нити золотит...

С горы бежит поток проворный,
В лесу не молкнет птичий гам,
И гам лесной, и шум нагорный –
Всё вторит весело громам...

Наш общий дом

„Рыбе – вода,
птице – воздух,
зверю – лес, горы.
А человеку нужна Родина.
И охранять природу –
значит
охранять Родину.“

(М. Пришвин)

Берегите эти земли,
эти воды,
даже каждую травиночку
любя.
Берегите всех зверей
внутри природы
Убивайте лишь зверей
внутри себя.
(Е. Евтушенко)

Зелёные Балканы

Цапли – это птицы, которых мы ещё можем увидеть на реках, озёрах, болотах Болгарии. Но в последнее время численность их сокращается. На них охотятся браконьеры, а растительность, в которой они гнездятся, уничтожается.

Беспокоит птиц присутствие человека. Но их ещё можно спасти!

Цапли – это птицы среднего размера с длинными ногами и длинным клювом. Они не могут плавать и нырять. Некоторые из них улетают осенью на юг, другие только пролетают над Болгарией к месту зимовки, а третьи, наоборот, прилетают из северных стран зимовать у нас.

Общительные, шумные цапли дружно живут с птицами различных видов. Ночные цапли любят устраивать гнёзда на самых высоких ветвях деревьев. Белая цапля – посередине, а хохлатой цапле нравится жить на нижних этажах деревьев.

Цапли питаются очень разнообразно. В их меню – мелкая рыба, мыши, ящерицы, лягушки.

Защитники природы делают всё, чтобы спасти этих прекрасных птиц. Они охраняют колонии от браконьеров, сажают деревья по берегам рек и озёр, чтобы цапли могли устраивать гнёзда и спокойно выводить птенцов, на видных местах ставят предупредительные знаки и знакомят людей со своей деятельностью.

Делать долго – сделать сразу...

Упражнение 4. Проверьте себя.

– Ты говорил с родителями об экскурсии?

– Вчера вечером я им ... (сказал).

– Посмотри, какую бабочку я поймал!

– Ты разве не знаешь, бабочек ... (ловить) нельзя.

– Ты в школьной библиотеке берёшь книги?

– Да, обычно. Но сегодня я ... (взял) книгу в городской библиотеке.

– Куда ты положил свои вещи?

– Я всегда ... (кладу) их в шкаф.

Упражнение 5. Проверьте себя.

Я часто ... (беру) в библиотеке книги об интересных путешествиях. Сегодня я ... (взял) книгу о пустынях.

Учительница сегодня ...(сказала), что в Антарктиде живут пингвины. Она нам долго ... (говорила) об этом ледяном континенте.

Мой брат часто ходил на реку ... (ловить) рыбу. Сегодня он ... (поймал) большую щуку.

Книги я всегда ... (кладу) в ящик стола. Эту книгу я ... (положил) на стол.

Борец за права человека

Рано утром в субботу папа мрачно пролистал страницы дневника и сказал Лёше:

– Так-так. По математике – тройки, по русскому – двойки! Пора браться за ум. Вот тебе упражнения. Пока не сделаешь, на улицу не пойдёшь.

Мальчик понял, что планы на весёлые выходные могут с грохотом провалиться. Но помилования от родителей ждать не приходилось.

После завтрака к ним забежал Женька и позвал Лёшу гулять. Лёша тяжело вздохнул:

– Меня родители не пускают. Говорят, пока упражнения не напишу, на улицу не выпустят.

– А-а, вот в чём дело! В самых главных документах написано, что каждый человек имеет право на отдых. Значит, родители нарушают твои права!

– Что же делать? – неуверенно спросил Лёша.

– Надо бороться за свои права! Вот, например, можно объявить голодовку и выставить свои требования.

– В смысле, чтоб гулять отпустили?

– Ну да. Представляешь, ты день не ешь, другой. А на третий день у родителей сердце дрогнет. И тогда проси, чего хочешь...

Перспектива выглядела заманчиво, но Лёшу беспокоило одно обстоятельство:

– А вдруг я проголодаюсь?

– Наешься впрок, чтобы надолго хватило. Вон верблюд ест один раз в три месяца... и ничего, – посоветовал Женька.

Мальчишки достали из холодильника всякую еду, и Лёша наелся до отвала.

Перед обедом Лёша с лёгким сердцем отказался от еды, но мама ничуть не обеспокоилась. Она заглянула в холодильник и покачала головой:

– Не мудрено, что ты не голодный. Это сколько же ты съел?!

– Я вообще есть не буду, – выпалил Лёша. – Я объявляю голодовку, – торжественно произнёс мальчик. – Я требую, чтобы вы того... это... Чтоб вы не нарушали мои права!

– Ах, вот в чём дело! – рассмеялась мама. – Ну, вот что, есть захочешь, придёшь.

Лёша угрюмо поплёлся к себе в комнату. Голодовка началась явно не так, как ожидалось.

Борец за права человека (продолжение)

Однако к вечеру Лёша уже всерьёз подумывал прекратить голодовку, так как мама испекла его любимый яблочный пирог. Но тут позвонил Женька. Он напомнил, что Лёша обещал не прекращать голодовку, пока родители не выполнят все требования.

– Главное, держись и не поддавайся на провокации! Надо бороться за свои права до конца! Когда тебя позовут ужинать, ничего в рот не бери! Прояви себя личностью!

Женьке было легко советовать. Попробовал бы он на голодный желудок нюхать мамин яблочный пирог! Лёша стал ждать, когда его позовут к столу. Но мама с папой, как ни в чём не бывало, ели пирог и даже не думали о том, что в мире есть люди, которые голодают. Положение становилось катастрофическим.

Не прошло и пяти минут, как в дверь позвонили. Это был Женька. Мама радушно пригласила его к столу:

– Женечка, проходи. Я только что пирог испекла. Угощайся.

Лёша обрадовался приходу Женьки как никогда раньше! Уж при нём-то родители постесняются оставить сына без еды!

Но мама положила Женьке на тарелку большой кусок пирога и беспечно сказала:

– Лёша не хочет есть, так хоть ты попробуй пирога!

Женька поднял руку в знак солидарности с Лёшей и его борьбой за свои права и с аппетитом принялся уплетать пирог. Лёше было обидно до слёз. Но при Женьке он решил выдержать характер.

На следующее утро Лёша подошёл к папе и молча положил перед ним исписанную тетрадь.

– Уже сделал? – удивился папа.

Он просмотрел упражнения и одобрительно сказал:

– Смотри, как после голодовки на тебя просветление нашло. Можешь ведь, когда захочешь.

– Завтракать-то будешь? – поинтересовалась мама. „Наконец-то спохватилась“, – мрачно подумал Лёша. Он был ещё обижен, поэтому решил выдержать характер. Пускай поупрашивает.

– Что-то не хочется, – с деланным безразличием отказался он.

В этот момент Лёша понял, что уже достаточно боролся за свои права и поспешно сказал:

– Разве только чуть-чуть.

Он никогда не ел с таким аппетитом. После завтрака папа сказал:

– Иди погуляй, а после обеда займёмся математикой...

Пора обедать!

Виктор: Что вы можете нам предложить на обед?

Официант: Сегодня на первое у нас мясная солянка и грибной суп.

Андрей: Суп с грибами – это ясно. А что такое солянка?

Официант: Это суп из телятины, индейки, языка и солёных огурцов.

Виктор: Интересно. А что на второе?

Официант: На второе – пельмени и бефстроганов. К бефстроганову предлагаем гарнир на выбор: рис, картофель, гречневую кашу.

Андрей: Что такое пельмени? К ним не нужен гарнир? И название блюда „бефстроганов“ слышу впервые.

Официант: Пельмени – изделие из теста с мясным фаршем. К ним гарнир не нужен. А бефстроганов готовится из говядины, грибов, лука, горчицы, сметаны.

Виктор: Можете предложить что-нибудь без мяса?

Официант: Без мяса у нас голубцы из свежей капусты, фаршированные рисом и овощами: морковью, помидорами, луком, чесноком... На десерт я вам предлагаю попробовать яблочный пирог.

Виктор: Принесите нам солянку, одну порцию пельменей и одну – бефстроганова с гарниром из гречневой каши. А также какой-нибудь салат.

Официант: У нас богатый выбор закусок: селёдка с луком, маринованные грибы, салаты. Рекомендую вам фирменный салат „Пётр Первый“: филе осетра с помидорами, огурцами, варёным картофелем, заправленный майонезом.

Андрей: Спасибо за совет! Принесите, пожалуйста, и салат.

Старая сказка на новый лад

Проснулась бабка утром – нет Колобка! Разбудила дедку. Стали они Колобка искать. Не нашли. В деревне начался переполох.

Позвали на помощь сыщика Мышкина. Он начал расследование:

– Кто-нибудь что-нибудь видел?

Кот Муркин сообщил важную информацию:

– Я видел кое-что. Некто бежал по какой-то дорожке. За несколько минут некто встретил кого-то и поговорил с кем-то о чём-то. А потом кое-кто увёл кого-то с собой. Только остались на дороге чьи-то следы. Вот всё, что я знаю.

Сыщик Мышкин недоумевал. Показания Муркина ничего не объясняли: кто бежал, по какой дороге, кого встретил, с кем поговорил, о чём поговорил, кто кого увёл, чьи следы.

Расследование явно зашло в тупик...

XXX

– Кто-нибудь ещё может что-нибудь рассказать? Барбоскин, у тебя есть какая-нибудь информация?

– Рано утром я пошёл в сарай. Вдруг кто-то прошмыгнул мимо моих ног. Я увидел лишь чей-то серенький хвост. Из угла доносились какие-то звуки. Кто-то неизвестный что-то грыз. Наверное, этот кто-то виновен в исчезновении Колобка.

Поиски продолжаются

Весь день Мышкин пытался найти Колобка. Никто из деревни ничего не знал.

Задумался сыщик над показаниями свидетелей и сделал вывод: Муркин никого ни на какой дороге не видел. Никто ни с кем не говорил. Никто никого не встречал. Ничьих следов не было. А Барбоскин, скорее всего, в сарае испугался просто его двоюродного брата Норушкина.

Что делать? Нечего сказать. Некого обвинить. Не с кем посоветоваться.

Цифра „семь“ известна всем

Под дождём или в зное,
Но в положенный срок
Каждой новой весною
Есть последний звонок.
Он экзамена вроде,
Он как новый рассвет,
Он итоги подводит
Школьных прожитых лет.

Тематико-ситуативен лексически минимум по руски език за 7. клас (първи чужд език)

Човек – общество

1. Личен живот

❖ **име, адрес, дата и място на раждане, роден град/село**

город (София), улица имени ...; район („Младост“), дом 66, кв. 24, III этаж; Мой адрес: улица Строителей 5, этаж 13, квартира 52; наш дом – прямо за остановкой автобусов № ... и № ...; Я живу в ... (районе „Младост“); Сколько жителей? Примерно (около) 30 (тридцати) тысяч.

❖ **възраст, пол, националност, професия**

взрослый; Я повзрослел; Я уже вырос(ла); Ты какого года рождения?; Он старше нас на ... лет; самый младший, ему всего ... лет; исполняется ... год (года, лет); они – мои ровесники; мальчишка, девочка; мальчик, девушка; пожилой, пожилая, пожилые (дедушка, бабушка);

метеоролог, официант, смотритель, сыщик, турагент, яхтсмен, инструктор, экскурсовод, аниматор;

Кто вы по национальности? Я русский, русская. Мы русские.; болгарин, болгарка – болгары, француз, француженка – французы, немец, немка – немцы, англичанин, англичанка – англичане

❖ **външност, характер, биография**

бровь, мизинчик, ноготок, длинные ресницы, брови тонкие, светлые, нос курносый, глаза выразительные, губы пухлые, лицо румяно, лоб высок, волосы густы и кудрявы, льняной; беззаботный, болтливый, выдержать характер, выносливый, заботливый, замечательный, замыкаться, озорной, отважный, покладистый, потупить (*глаза*), пошевелить ушами, предусмотрительный, проворный, раздражительный, регулярный, робкий, упорный, чуткий, целеустремлённый, капризный, раздражительный, скромность, скромный человек, застенчивый, откровенный, настойчивый, обаятельный, добрый, честный, умный, спокойный, весёлый, вежливый, отзывчивый, скучный, жадный, жадность, скупой, нечестный, ответственный, сдержанный, уступчивый, общительный, терпеливый, уважать мнение окружающих, тактично отстаивать свои собственные принципы, (не) врёт, (не) подводит других, (не) ссорится, (не) скучает, (не) обижает других, готов всегда прийти на помощь, (не) желает другим плохого, его (не) уважают, (не) любят, (не) называют надёжным человеком, (не) рассчитывают на него; вести себя (плохо, хорошо), вспыльчивый характер, трудный, легкий характер, браслет;

Родился в ... (августе) ... (1999-ого) года; ... (28-ого августа) ... (1999-ого) года; в ... (1999-ом) году.

❖ **приятелство, любов, нравствено-етични характеристики**

порядочный человек; испытывать радость за чужой успех; скорбить о чужой беде; верность, честность, благородство, храбрость, трусость, правдивость, злость, смелость, зависть, искренность, жадность, справедливость, преданность, отзывчивость, любознательность; относиться к окружающим, относиться к людям с большим вниманием; по-

могать людям с большим желанием; слушать людей с огромным интересом; встречать гостей с огромной радостью; настоящий, верный друг, никогда не подведёт; чувствует твоё настроение; готов дать полезный совет, оказать бескорыстную поддержку; дружеская помощь, преодолевать трудности; жить в мире и согласии с другими людьми; отзывчивый человек; толерантность; быть терпеливым, снисходительным, благосклонным, милосердным, сострадательным, справедливым; уважать собеседника, стараться понять; отстаивать своё мнение тактично

2. Дом, семейство, бит

❖ **жилище, устройство на дома, удобства**

устроиться/устраиваться; Как вы устроились на новом месте? Мы устроились неплохо, переехать жить в большой город, прописка, двор; улица – узкая, широкая, чистая, асфальтированная, грязная, шумная, тихая, просторная, зелёная; рядом с нашим домом, напротив нашего дома, недалеко от ... новый дом, новый район, восьмиэтажный, высотный; вокруг; квартира нас устраивает, уютная;

На каком этаже вы живёте? лифт, подниматься на лифте; на этаже – 3, 4, 5 (квартиры, квартир); рядом с нами, напротив нас; соседи, старые, молодые, пожилые;

переезд, малярный, малярная кисть, перекрасить стены, закончить ремонт, молоток, клещи, отвёртки, гвозди, стальной, электрическая розетка, выключатель, обставить квартиру, наводить/навести порядок; расставить/расставлять вещи; журнальный столик, горшок, занавеска, тумбочка, ящик, гостиная, коридор, детская комната, дизайн квартиры, освоиться на новом месте жительства, парковка автомобилей, рекламные проспекты (каталоги), мебельный магазин, удобная кровать, компьютерный стол, кожаное кресло, кухонный комплект, мягкие стулья, обувная тумбочка, зеркало, мягкая мебель

❖ **семейни взаимоотношения**

знать свои права и обязанности; привести в порядок свою жизнь; вспыхивают конфликты; доверие, доверять (мне, родителям, друзьям), (не) волновать, скучать (по кому?), поссориться (с кем?), любить, раздражать; уважать, понимать (меня, друг друга), прислушиваться к советам, (не) соглашаться, делиться проблемами (с кем?); улаживать (споры, конфликты), помогать друг другу; одинокий (быть одиноким); (не) чувствовать себя одиноким, делиться секретами, обсуждать проблемы, сталкиваться с несправедливостью, пытаться преодолеть отчуждённость; проводить время (с друзьями, с родственниками)

❖ **семейни традиции**

новосёл, новоселье; зимние праздники – Рождество, Новый год, это время (чего?) .., .., новогодние праздники, холод, мороз, ёлка, подарок, украшение: хлопушка, огонь, гирлянда, конфета; зажечь огни новогодней ёлки; подарить, поздравить (кого?) (с чем?); пожелать (кому?) (чего?)

3. Образование, професия

❖ **учебни предмети и учебни заведения**

аттестат, аттестат об общем среднем образовании, экзамен, готовиться к экзаменам, сдавать экзамен, вступительный экзамен, очередной шаг, четверть, поступать; Я хочу поступить …; куда ты будешь поступать после седьмого класса; я никуда не собираюсь поступать; я хочу поступить (куда?) в ...; гимназия, колледж, лицей; остаться в своей школе; получать право поступать в ВУЗы (высшие учебные заведения)

Куда (собираюсь, хочу) поступить после 7-ого класса?

❖ **взаимоотношения преподавател – обучаем**

волноваться за отметку, сделать домашнее задание по.., списать задачи (у кого?), дать справку, доказать теорему

❖ **интереси, кариера, владеене на чужди езици**

бисероплетение, восточные единоборства, мастерская художественных ремёсел, декоративно-прикладное искусство, добиться успеха, достичь цели; я увлекаюсь (чем?); дом детского творчества, секция древних восточных единоборств, школа „Компьютерные сети и программирование“, студия бальных танцев, секция „Живой уголок“, спортивная секция, технический кружок, принимать участие в научно-практических конференциях, в творческих фестивалях, национальных и международных конкурсах и турнирах, обучаться, учить(ся) (чему?), пользоваться, делать (чем?), ухаживать (за кем?)

4. Култура, искусство, литература

❖ **забележителни личности, достижения**

Лев Николаевич Толстой – великий русский писатель; известный российский путешественник, капитан дальнего плавания, яхтсмен; уникальная экспедиция, восхождения; Исаак Ильич Левитан – художник-пейзажист; защитник природы; поэт Евгений Евтушенко; Тамара Крюкова – современная русская писательница.

❖ **книги, библиотеки**

титульный лист; заглавие, подзаголовок, назначение книги, выходные данные, выпустить (книгу), описание (книги), находить в (библиотеке)

5. Услуги, отдих, транспорт, медии

❖ **поща, телефон**

звонить, позвонить по телефону (кому?) , созвониться (с кем?), поговорить, договориться (с кем? о чём?), уточнить (что?), связаться (с кем?), встретиться (когда?), забыть (потерять) адрес (номер телефона); Рад тебя слышать!

❖ **места за обществено хранене, битово обслужване**

ресторан, пиццерия, кафе, зайти в кафе, кофе, проголодаться, заказывать, закуска; бефстроганов, ветчина, голубцы, грецкий орех, гречневая каша, уха, фарш, фаршированный перец, шашлык, зелёный горошек, индейка, кабачок, квашеная капуста, компот из сухофруктов, оливье, пельмени, рулет, мясная солянка, грибной суп, гарнир на выбор; селёдка с луком, маринованные грибы, филе осетра; петрушка, заправить, приправа, лавровый лист, репчатый (*лук*), подсолнечное масло, сливочное масло, телятина, говядина;

питание, питаться, белки, жиры, углеводы, уплетать, наесться впрок, наесться до отвала, желудок

Что вы можете нам предложить на обед? Принесите нам …; Рекомендую вам …; Спасибо за совет! Что ты будешь есть? Я ещё не выбрал. А ты что возьмёшь? Я хочу попробовать …; Я никогда не пробовал …; На десерт я возьму …; Давай заказывать.

❖ **телевизия, преса, интернет**

компьютерная сеть, провести Интернет, получить информацию на сайте в Интернете

❖ **пътешествия (транспорт, организация)**

поездка, доставить за ... часа (откуда?) (куда?); доехать по железной дороге на поезде, следовать по маршруту ..., отправление (откуда?) с …, отъезд (откуда?) с …, прибытие (куда?) на …; дом отдыха, туристическая база, отдыхающий, отправиться в туристический поход, разбить (*лагерь*), разбросать, разжигать/развести (*костёр*), ставить палатку; организация отдыха, туристический агент, офис туристической фирмы; фирма

предлагает (что?), катание (откуда?) (на чем?), речные переходы (на чем?), байдарка, лодка, катамаран, получить информацию, заполнить бланк; бухта, тянуться, цепь, якорь, парус, причалить, вылетать,уезжать, приезжать

6. Междуличностни отношения

❖ **беседи, разговори по интереси**

беседовать, общаться с (кем?); лад, в ладу (*жить*), делиться, доверять, договариваться, ожидание, опаздывать, отстаивать, переглядываться, подобреть, поупрашивать.

❖ **гости, покани**

гость, приглашать гостей, люблю/не люблю гостей, гостеприимство,
гостеприимный, оказывать внимание, приглашение, зайти/заходить; пригласить, позвать (гостей, соседей); коллеги по работе; ждать (гостей);
Спасибо, дорогие гости, за внимание! Буду рад вас видеть! Приглашаю вас на новоселье. Приходите (когда?).

❖ **социални проблеми**

права человека, быть свободным, соблюдать нормы, которые установили люди; право на защиту от всех форм дискриминации и наказания, на любовь и заботу; свободно выражать своё мнение; на отдых; право участвовать в играх и развлекательных мероприятиях; жить в согласии и мире с…, выставлять/выдвигать (требования, условия), отказаться от протеста; бороться за свои права; объявить голодовку; Надоело! Пока всё. Ладно!

7. Човек – природа

❖ **време, сезони, климат, метеорология**

бесконечный, брызнуть, вешний, грозовой, жара, капель, припекать, раскат, раскинуться, растаявший, таять, шторм

❖ **география, флора, фауна**

географические карты – физические, политические, государственные границы, крупные и мелкие (города), музей-заповедник, полноводная (река), хрустально – чистое (озеро)
анютины глазки, незабудка, шиповник, ирис, сирень, колокольчик, пион, каштан, мох, сук, грибы, сосна, осина, верхушка, крона (деревьев);
гам, гармония, говорливый, крикливый, певчий, неведомый, хохлатый, нагорный добыча, голосить, каркать, облетать, гнездиться, пробуждение (природы), бурный разлив (рек);
стая, клёст, кукушка, орёл-стервятник, цапля, устраивать (гнёзда), выводить (птенцов);
окунь, осётр, карп, рыбалка

❖ **екологични проблеми**

гибнуть, погибнуть, грозный, загрязнять, охотиться, поймать, потемневший, беречь природу, (не) засорять, вредные вещества; находиться на грани (исчезновения); разрушать, спасать, охранять,уничтожать (природу), обрабатывать, служить (делу охраны природы); активно участвовать в защите природы; биологическое разнообразие; сокращаться, восстанавливать; центр спасения диких животных

Глаголи

броситься, волочиться, врать, втиснуться, вторить, выдвигать, выпалить, выставлять, высунуться, забраться, занести, заорать, запихнуть, затянуться, захохотать, зацепиться, нырять, отбрасывать, отжиматься/отжаться, отмечаться, побросать, погружаться, показаться, потерять, приняться, приобрести, прислушиваться, прогуляться,

пройтись, прокатиться, пролистать, пропасть, просмотреть, включать/включить, отвечать/ответить, поздравлять/поздравить, обсуждать/обсудить, повторять/повторить, сохранять/сохранить, бросать/бросить, решать/решить, поступать/поступить, списывать/списать, получать/получить, исправлять/исправить, махать/махнуть, сверкать/сверкнуть, кричать/крикнуть, прыгать/прыгнуть, стучать/стукнуть, говорить/сказать, ловить/поймать, брать/взять, класть/положить, проснуться, протянуть, снести, соблюдать, спохватиться, спрятать, сужаться, фыркнуть

Руски фразеологизми. Пословици, поговорки

Ломать голову. Мысли лились просто рекой. Фантазии и воображения хоть отбавляй! броситься наутёк; вихрем обрушиться; Не жизнь – а малина! Живи – не хочу! Дружба и братство дороже всякого богатства. Старый друг лучше новых двух. Утро вечера мудренее. И у самого длинного дня есть конец. В тесноте, да не в обиде. Куда тебя несёт? Вот так Вовка! Как назло. Как ни в чём не бывало. Пора браться за ум. Вот в чём дело. Сердце дрогнет (у кого?); с лёгким сердцем; не мудрено; Пусть ваш дом всегда будет полной чашей! от мала до велика; протянуть руку помощи; болтаться без дела; один на один; занятие по душе; снести с лица земли; пожать плечами; покачать головой; раз так; Семь чудес света. Знать предков до седьмого колена. Работать до седьмого пота. Семь свободных искусств. Семь раз отмерь, один отрежь. На седьмом небе. Семь бед – один ответ. Семеро одного не ждут.

Формули на руския речеви етикет

Как ваши дела? Мы тоже рады видеть вас (тебя)!
До встречи! Ну, пока всё! Передавай привет.
С переездом! С новосельем!
Добро пожаловать! Проходите, устраивайтесь поудобнее! Заходите, пожалуйста! Располагайтесь! Чувствуйте себя, как дома! Спасибо за приглашение! Примите от нас…
Желаем вашему дому добра и мира! Пусть ваш дом всегда будет полной чашей! Благодарим за подарки! Просим к столу! Спасибо, дорогие гости, за внимание! Спасибо за информацию!
Я могу вам предложить ... .
Попробуйте, пожалуйста, …! Не хотите ли попробовать …? Разрешите вам предложить …!

Местоимения

Вопросительные: кто? что? какой? который? чей? сколько? где? куда? когда? почему?
Относительные: кто, что, какой, который, чей, сколько, где, куда, когда, почему
Неопределённые: некто, кто-то, кто-либо, кто-нибудь, кое-кто, нечто, что-то, что-либо, что-нибудь, кое-что, какой-то, какой-либо, какой-нибудь, кое-какой, некоторый, чей-то, чей-нибудь, чей-либо, кое-чей, несколько, сколько-то, сколько-нибудь
Отрицательные: никто, некого, ничто, нечего, никакой, ничей, нисколько

Наречия, частици

беспечно, вдаль, вдвоём, в одиночку, впрок, до отвала, заманчиво, заранее, как назло, крепко, кстати, ладно, наверх, ничуть, однако, поздно, по-прежнему, поспешно, угрюмо, задумчиво, замечательно, вверх, кверху, вдаль (смотреть вдаль), вдали, хоть, хотя.

Предлози
възле, вокруг, у, от, до, из, без, для, к, по, перед, над, под, за, между, в, на, о, про

Съюзи
а, и, или, но

Изрази от граматическия минимум
достичь успеха, добиваться результата, один из моих друзей, один из нас, вернуться, прийти с улицы, сесть на трамвай, сойти с трамвая, с тех пор, мне показалось, мне приснилось, то и дело, мне надоело, отвечать за себя, за свои поступки, соскучиться по… (солнцу), спешить, к Новому году

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1.	2.	3.	4.	5.
1 2 3 4–5 6 7, 8, 9 10	Вот и седьмой класс! Добро пожаловать в Страну знаний! С фантазией и воображением... В лагере скучать не приходится Как найти Игоря? Крепко в памяти держи! О Юрке, носороге и математике		Слушане	Ученикът: – разбира основната информация от кратки текстове по изучена тематика; – разбира кратки диалози (полилози) в пряк контакт и по телефона. Използва **компенсаторни стратегии:** – интернационална лексика; – езикова и контекстуална догадка.
			Четене	– разбира основната информация от текстове в рамките на изучаваните теми; – проследява съдържателната линия на текста; – разпознава някои основни социокултурни особености в текстовете. Прилага **компенсаторни стратегии:** – езикова и контекстна догадка; – опора върху илюстративен материал; – използва речници и друга справочна литература.
			Говорене	– води кратък разговор по теми от ежедневието си, като разказва за себе си и семейството си; – разказва накратко минали и настоящи събития, свързани с познати теми; – изказва свои намерения и идеи за бъдещето; – води кратък личен разговор по телефона, дава и търси информация; – прави кратки подготвени изказвания, в които оценява факти и събития, преразказва в сбита форма кратък текст. Прилага **компенсаторни стратегии:** – използва прости езикови средства; – съобразява речта си с комуникативната ситуация; – използва прости езикови средства за преодоляване на комуникативни проблеми; – произношението и интонацията се доближават до представените образци.
			Писане	– използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основни норми на чуждия език.

Очаквани резултати по теми	Учебно съдържание		Възможности за междупредметни връзки
	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности за цялото ядро и/или за цялата програма	
6.	7.	8.	9.
Учениците трябва да придобият понятийни и социокултурни знания и речеви умения по предложените тематични области: **Човек и общество** 1. Личен живот: • дата на раждане • възраст 2. Дом, семейство, бит: • семейни взаимоотношения 3. Образование и професия: • учебни заведения Социокултурни знания • образователна система в Русия **Сфери, роли, места за общуване** Обучението пресъздава следните ситуации на общуване: • общуване по телефон • общуване в интернет • общуване по време на екскурзия В рамките на посочените сфери на общуване учениците овладяват следната ролева компетентност: • на събеседник **Словесни действия:** 1. Предметна и фактическа информация. 2. Изразяване на емоционална оценка. 3. Речеви етикет. 4. Структуриране на речта: Начало. Самокорекция. Край на разговор.	**Учениците обобщават, повтарят, надграждат и разширяват езиковия материал.** **Фонетика:** 1. Отработване на пълния неутрален стил на произнасяне в руския език и средно темпо на речта. 2. Гласни звукове и букви. 3. Употреба на *ъ* и *ь*. 4. Съгласни: – произношение на *ж*, *ш*, *щ*, *ч*; – корелация на звучни и беззвучни съгласни, на меки и твърди съгласни. 5. Основни редувания при съгласните. 6. Ударение. ИК. **Морфология:** 1. Съществително име. 2. Употреба в речта на основните падежни значения, разширяване на знанията и уменията в употребата на падежите (с предлог и без предлог) – на функционална основа.	**На учениците трябва да се осигури възможност:** Да слушат оригинална руска реч в учебна обстановка. Да четат оригинални, леко адаптирани и неадаптирани автентични текстове. Да се изразяват и общуват в извънучебна обстановка. Да използват материали и източници, формиращи социокултурна компетентност. Да работят в доброжелателна атмосфера, способстваща развитието на индивидуалните им способности.	Междупредметните връзки се осъществяват по време на целия учебен процес в следните области: **Български език и литература:** Опора върху придобитите знания и умения по роден език. Проблеми на интерференцията. Разширяват се социокултурните познания, свързани с национални традиции, обичаи, ценности, изучавани литературни произведения и произтичащите от тях прилики и различия. **Втори чужд език:** Стратегии на учене. Граматически и лексикални съответствия. Умения за работа с речник. Интернационални думи. Социокултурни връзки. **Математика:** Логически разсъждения.

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1.	2.	3.	4.	5.
11 12, 13 14, 15 16 17 18, 19, 20 21	Порядочный человек Самый близкий друг В человеке всё должно быть прекрасно Мой друг Петька В слове „мы“ – сто тысяч „я“ Прекрасная, радушная, гостеприимная... Проверочная работа № 1		Слушане Четене Говорене Писане	Ученикът: – разбира основната информация от кратки текстове по изучена тематика, като: формулира темата на текста, проследява съдържателната линия; – разбира кратки диалози с един или повече събеседници. – разбира основната информация от текстове в рамките на изучаваните теми; – проследява съдържателната линия на текста; – разпознава някои основни социокултурни особености в текстовете. – води кратък разговор по теми от ежедневието си; – разказва накратко минали и настоящи събития, свързани с познати теми; – води кратък личен разговор, дава и търси информация; – прави кратки подготвени изказвания, в които оценява факти и събития, преразказва в сбита форма кратък текст. – използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основни норми на чуждия език; – пише проектна разработка.

Очаквани резултати по теми	Учебно съдържание		Възможности за междупредметни връзки
	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности за цялото ядро и/или за цялата програма	
6.	7.	8.	9.
Тематични области **Човек и общество** 1. Личен живот: • приятелство, нравствено-етични характеристики 2. Отдих, транспорт: • пътешествия (транспорт) **Социокултурни знания** • именити личности (Л. Толстой) • забележителности • междукултурни връзки (гр. Сопот, Ив. Вазов) **Сфери, роли, места за общуване:** Обучението пресъздава следните ситуации на общуване: • общуване в магазин **Роли на общуване:** • на клиент • посетител в музей **Словесни действия:** 1. Предаване и търсене на предметна и фактическа информация. 2. Изразяване на емоционална оценка. 3. Речеви етикет. **Очаквани резултати по работа с текст:** 1. Възстановяване на информативното съдържание на текст с използване на различни опори. 2. Създаване на собствен текст. Изразяване на собствена позиция. 3. Проектна разработка.	**Морфология:** 1. Употреба в речта на основните падежни значения. 2. Словоизменителна парадигма на прилагателните в единствено число. Степени за сравнение. Пълни и кратки прилагателни – повторение.	На учениците трябва да се даде възможност: Да слушат оригинална руска реч в учебна обстановка. Да четат оригинални, леко адаптирани текстове. Да се изразяват и общуват в извънучебна обстановка. Да използват материали и източници, формиращи социокултурна компетентност. Да работят в доброжелателна атмосфера, способстваща развитието на индивидуалните им способности. Да работят индивидуално в малки и по-големи групи. Да работят по проект, като спазват екипния принцип. Да използват материали от различни информационни източници.	**История и цивилизация:** Обогатяване на информацията за Русия. **Български език и литература:** Опора върху придобитите знания и умения по роден език. Проблеми на интерференцията. Разширяват се социокултурните познания, свързани с национални традиции, обичаи, ценности, изучавани литературни произведения и произтичащите от тях прилики и различия. **Втори чужд език:** Стратегии на учене. Граматически и лексикални съответствия. Умения за работа с речник. Интернационални думи. Социокултурни връзки. **География:** Разширяване на информацията за Русия, пътувания.

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1.	2.	3.	4.	5.
22	Мы устроились неплохо...		Слушане	Ученикът: – разбира основната информация от кратки текстове по изучена тематика, като: формулира темата на текста, проследява съдържателната линия; – разбира кратки диалози с един или повече събеседници.
23	Колыбель российских рек			
24	Дары Валдая			
25	Время чудес		Четене	– разбира основната информация от текстове в рамките на изучаваните теми; – проследява съдържателната линия на текста; – разпознава някои основни социокултурни особености в текстовете.
26	Визитная карточка Деда Мороза			
27, 28	На планете праздник – Новый год!		Говорене	– води кратък разговор по теми от ежедневието си; – разказва накратко минали и настоящи събития, свързани с познати теми; – води кратък личен разговор, дава и търси информация; – изразява желание да получи информация; – прави кратки подготвени изказвания, в които оценява факти и събития, преразказва в сбита форма кратък текст.
29	Пропустил – наверстай!			
30	Да и нет			
31	Проверочная работа № 2			
			Писане	– пише поздравление с пожелание.

Очаквани резултати по теми	Учебно съдържание		Възможности за междупредметни връзки
	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности за цялото ядро и/или за цялата програма	
6.	7.	8.	9.
Тематични области **Човек и общество:** 1. Личен живот: • националност 2. Дом, семейство, бит: • жилище • семейни традиции 3. Услуги, отдих, транспорт: • пътешествия (транспорт, организация) **Социокултурни знания:** Разширяване на знанията за живота в Русия. **Сфери, роли, места за общуване** **Сфери:** • разговор по телефона, частна кореспонденция • разговор в туристическо бюро **Роли:** • на турист и турагент • на събеседник в частен разговор **Словесни действия:** 1. Предметна и фактическа информация. 2. Изразяване на интелектуални отношения. 3. Достигане на взаимно разбиране. 4. Речеви етикет: Молба, предложение.	**Морфология:** 1. Съществително име: И. п., Р. п. и П. п. мн. ч. 2. Прилагателно име: И. п., Р. п. и П. п. мн. ч. 3. Употреба в речта на основните падежни значения. 4. Наречия: обстоятелствени.	**На учениците трябва да се даде възможност:** Да слушат оригинална руска реч в учебна обстановка. Да четат оригинални, леко адаптирани текстове. Да се изразяват и общуват в извънучебна обстановка. Да използват материали и източници, формиращи социокултурна компетентност. Да работят в доброжелателна атмосфера, способстваща развитието на индивидуалните им способности.	**География:** Околна среда, биосфера, пътувания. Разширяване информацията за Русия. **Биология:** Природа, флора, фауна.

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1.	2.	3.	4.	5.
32, 33 34 35, 36 37 38, 39 40 41, 42 43	С переездом в новый дом! С новосельем! Счастье – когда тебя понимают Здесь всегда весело и интересно Корабль – туча Пропустил – наверстай! Добро пожаловать в мир искусства! Проверочная работа № 3		Слушане Четене Говорене Писане	Ученикът: – разбира основната информация от кратки текстове по изучена тематика, като формулира темата на текста, проследява съдържателната линия; – разбира кратки диалози с един или повече събеседници. – разбира основната информация от текстове в рамките на изучаваните теми; – проследява съдържателната линия на текста; – разпознава някои основни социокултурни особености в текстовете; – определя гледната точка на автора. – води кратък разговор по теми от ежедневието си; – води кратък личен разговор, дава и търси информация; – прави кратки подготвени изказвания, в които оценява факти и събития, преразказва в сбита форма кратък текст. – използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основните норми на чуждия език.

Очаквани резултати по теми	Учебно съдържание		Възможности за междупредметни връзки
	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности за цялото ядро и/или за цялата програма	
6.	7.	8.	9.
Тематични области **Човек и общество:** 1. Личен живот: • адрес, роден град/село • приятелство • нравствено-етични характеристики 2. Дом, семейство, бит: • жилище, устройство на дома • семейни традиции • семейни взаимоотношения 3. Междуличностни отношения: • беседи, разговори по интереси • гости, покани **Социокултурни знания:** Запознаване с руските традиции при влизане в нов дом. Забележителни личности, достижения – Ф. Конюхов. **Сфери, роли, места за общуване** **Сфери:** • разговор вкъщи/на гости **Роли:** • на домакин, на гост • на съсед • на събеседник в частен разговор • на приятел, познат в сферата на личния живот **Словесни действия:** 1. Предметна и фактическа информация. 2. Изразяване на интелектуални отношения. 3. Достигане на взаимно разбиране. 4. Речеви етикет: Молба, предложение.	**Морфология:** 1. Съществително име: В. п., Д. п. и Т. п. мн. ч. 2. Прилагателно име: В. п., Д. п. и Т. п. мн. ч. 3. Употреба в речта на основните падежни значения. 4. Наречия: обстоятелствени.	**На учениците трябва да се даде възможност:** Да слушат оригинална руска реч в учебна обстановка. Да четат оригинални, леко адаптирани текстове. Да се изразяват и общуват в извънучебна обстановка. Да използват материали и източници, формиращи социокултурна компетентност. Да работят в доброжелателна атмосфера, способстваща развитието на индивидуалните им способности.	**Български език:** Опора върху придобитите знания и умения по роден език. Проблеми на интерференцията. **Втори чужд език:** Стратегия на учене. **Изобразително изкуство:** Разширяване на познанията за руския художник И. Левитан – картина „Март“.

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1.	2.	3.	4.	5.
44, 45 46, 47 48 49, 50 51 52, 53 54 55, 56	Весна всем красна Наш общий дом Зелёные Балканы Что делать – что сделать? Учил, но не выучил... Делать долго – сделать сразу... Каждый имеет право на счастливую жизнь! Борец за права человека		Слушане Четене Говорене Писане	Ученикът: – разбира основната информация от кратки текстове по изучена тематика, като формулира темата на текста, проследява съдържателната линия; – разбира кратки диалози с един или повече събеседници. – разбира основната информация от текстове в рамките на изучаваните теми; – проследява съдържателната линия на текста; – разпознава някои основни социокултурни особености в текстовете. – разказва накратко за себе си, за родния си край и страна; – разказва накратко минали и настоящи събития, свързани с познати теми; – води кратък личен разговор, дава и търси информация; – прави кратки подготвени изказвания, в които оценява факти и събития, преразказва в сбита форма кратък текст. – използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основни норми на чуждия език.

Очаквани резултати по теми	Учебно съдържание		Възможности за междупредметни връзки
	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности за цялото ядро и/или за цялата програма	
6.	7.	8.	9.
Тематични области **Човек и общество:** 1. Личен живот: • родно място 2. Образование и професия: • учебни предмети • взаимоотношения преподавател – обучаем 3. Култура, изкуство, литература: • забележителни личности • книги 3. Междуличностни отношения: • социални проблеми 4. Човек – природа: • география, флора, фауна • екологични проблеми **Социокултурни знания:** Запознаване с руската писателка Т. Крюкова. Разширяване на информацията за европейската интеграция и международното сътрудничество. **Сфери, роли, места за общуване** **Сфери:** • разговор в училище **Роли:** • на събеседник в частен разговор • на приятел, познат в сферата на личния живот **Словесни действия:** 1. Предметна и фактическа информация. 2. Изразяване на интелектуални отношения. 3. Достигане на взаимно разбиране. 4. Речеви етикет.	**Морфология:** 1. Активизиране на основните глаголни категории: – инфинитив; – спрежение; – време; – особености на образуването вида на глагола, употреба на глаголи от свършен и несвършен вид в речта; – съставно глаголно сказуемо; – глаголно управление.	**На учениците трябва да се даде възможност:** Да слушат оригинална руска реч в учебна обстановка. Да четат оригинални, леко адаптирани текстове. Да се изразяват и общуват в извънучебна обстановка. Да използват материали и източници, формиращи социокултурна компетентност. Да работят в доброжелателна атмосфера, способстваща развитието на индивидуалните им способности. Да работят индивидуално в малки и по-големи групи. Да работят по проект, като спазват екипния принцип. Да използват материали от различни информационни източници.	**Български език:** Опора върху придобитите знания и умения по роден език. Проблеми на интерференцията. **Втори чужд език:** Стратегия на учене. **Биология:** 1. Природни богатства. 2. Екология.

№	ТЕМА	ДАТА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	
			ЯДРА на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма
1.	2.	3.	4.	5.
57, 58	Я сегодня вафли ел...		Слушане	Ученикът: – разбира кратки диалози с един или повече събеседници.
59	Пора обедать!		Четене	– разбира основната информация от текстове в рамките на изучаваните теми; – разпознава някои основни социокултурни особености в текстовете.
60	Ещё раз о местоимениях			
61, 62	Старая сказка на новый лад		Говорене	– води кратък разговор по теми от ежедневието си; – води кратък личен разговор, дава и търси информация; – прави кратки подготвени изказвания, в които оценява факти и събития, преразказва в сбита форма кратък текст.
63	Поиски продолжаются			
64	Проверочная работа № 4		Писане	– използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основни норми на чуждия език.
65, 66	Цифра „семь“ известна всем			

Очаквани резултати по теми	Учебно съдържание		Възможности за междупредметни връзки
	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности за цялото ядро и/или за цялата програма	
6.	7.	8.	9.
Тематични области **Човек и общество:** 1. Услуги, отдих: • места за обществено хранене 2. Междуличностни отношения: • беседи, разговори по интереси **Социокултурни знания:** Запознаване с руската национална кухня. Учениците активно усвояват основните социокултурни модели и отношения в съпоставителен план между родна и чужда действителност и култура. **Сфери, роли, места за общуване** **Сфери:** • разговор в ресторант • разговор вкъщи • разговор в училище **Роли:** • на събеседник в частен разговор • на клиент **Словесни действия:** 1. Предметна и фактическа информация. 2. Изразяване на интелектуални отношения. 3. Достигане на взаимно разбиране. 4. Речеви етикет. 5. Структуриране на речта (начало, въвеждане на тема, последователност). **Тематични кръгове:** 1. Свободно време: • интереси, хоби 2. Страна на изучавания език: • култура и социокултурно поведение	**Морфология:** 1. Образуване и склонение на въпросителни, относителни, отрицателни и неопределителни местоимения. **Синтаксис** 1. Словосъчетание: Съчинителна и подчинителна връзка. 2. Видове сказуеми (глаголно и именно). Съгласуване на сказуемото с подлога. 3. Едносъставно изречение. 4. Сложно изречение. 5. Въпросителни изречения. 6. Пряка и непряка реч. **Лексика** Лексикалният базов минимум включва основна активна лексика (около 500 лексикални единици).	**На учениците трябва да се даде възможност:** Да наблюдават, сравняват и правилно използват специфични за родния и руския език конструкции. Да използват материали и източници, формиращи социокултурна компетентност. Да работят в доброжелателна атмосфера, способстваща развитието на индивидуалните им способности. Да работят индивидуално в малки и по-големи групи. Да изграждат стратегии за учене, да се оценяват и самооценяват.	**Български език:** Опора върху придобитите знания и умения по роден език. Проблеми на интерференцията. **Втори чужд език:** Стратегия на учене. **Биология:** Здравословно хранене.

6.	7.	8.	9.
Сфери, роли, места за общуване: Обучението пресъздава следните ситуации на общуване: • на обществено място: театър В рамките на посочените сфери на общуване учениците овладяват следната ролева компетентност: • на партньор в частен разговор • в диалози на обществени места **Словесни действия:** 1. Предметна и фактическа информация: Съобщения и въпроси за: • принадлежност на предмет • непосредствена близост • начална/крайна точка на движението 2. Интелектуални отношения: Съгласие/несъгласие. 3. Емоционални отношения: Положително/отрицателно отношение. Интерес. 4. Речеви етикет: Приветствие, поздрав. Благодарност, отговор при благодарност. Сбогуване.			

БЕЛЕЖКИ

Карусель

Методическое руководство к учебнику по русскому языку для 7 класса

Снежана Пейчева, Мария Николова, Надя Паунова, Васка Гуджева, Красимир Ангелов

Българска, I издание, 2008 г.

Редактор на издателството: Тони Михова
Оформление на корицата: Александър Гьошев
Предпечатна подготовка: Георги Божанов
Коректор: Жанет Желязкова

Печатни коли: 12
Формат: 60 x 84/8
Печат: Дигитална печатница „Летера“ – Пловдив